

Ma Hibruqäna

Ama Rhäväktsäs

Ama mädrämda di rhat tu arhä snäng i qaku ma Pol qa säm bä rhakt täkt ama abuk. Dap kinak tat tu arhä snäng i nguaräm ma Barnabas ura ma Apolos ka säm bäm gi.

Ama ruqa qäarakni i qa säm bä rhakt täkt ama abuk di qaku qa mes nas dap ama Hibruqäna imäk äkt kärarhani i qa säm sävät a rha di rhat dräm a qa. Iarhakt ama Judaqäna di ama qatnanaktpämda na rha qärarhani i qunäga vät a rha mamär sä Ma Mru Ngät Ama Rharesbane angärha enge. Nguaräm arhani di rhi rhartäm sä rha iva saqi as kale rha va ama Judaqäna arhä Muräkt angärha rem ura va rhat tet parhäm angättni ama muräkt nämäni ngät.

Ama mor qa ama snängaqa vä Ma Hibruqäna di nak ma Jisas ma Kraiss di mamär vät a qa nä iarhongäkt moe rhoqoräkt i qät puk sä ma Ngämuqa aa ñämsävätki dä qat tualat sä iaqyäkt ama ñämsävätki mänguräp ama ruvek ti nä ma Ngämuqa.

Ma Hibruqäna di ama abuk nä iarhongäkt kärqärhong i sa irhong ngä män gärqärhong i ama mär irhong ba ama mruirhong angät tpäs. Ama rhodräp ama qrot ngät diva qale ut nañäm dä aurha rhäng sävät kärqärhong ama mruirhong dap kinak pa ut nañäm nani iarhongäkt kärqärhong i rhäkt di irhong nämäni ma Kraiss.

Ama Qävälap Nasot A Ne

Ama Muqunäga Narhoer (1:1-4)

Ma Krai Di Qa E Daver Ma Mru Ngät Ama
 Rharesbane Angät Narhoerta (1:5-7:28)
 Ma Krai Aurha Moräs Na Qa Mamär Aut Pris Aa
 Lat Di Ngä Vit Pä Ma Mru Ngät Ama Rhares-
 bane Angät Pris Arha Lat Angät Tpäs (8-10)
 Ama Nän Sävat Iomäkt Iva Qale Lut Ma Ama
 Qrot Sa Ama Qrot Ngät Ama Qatnanakt (11-
 12)
 Iaqäkt Kärak I Sa Qa Säm Dakt Täkt Ama Abuk Di
 Qat Tu Da Aa Enge Angät Tpäs (13)

*Ma Ngämuqa Aa Emga Di Ama Vit Na Qa Daver
 Iarhongäkt Moe*

¹ Mudu ma ama rhäqäp nä imek dä varhäm
 ama rhäqäp na ngät ama is dä sa ma Ngämuqa
 qa märhamän särha aut mamäkkäna ama Judaqäna
 nämät aa vämginarha ² sokt di vät tangät täkt
 ama dängdängini na ngät ama qunäng di sa qa
 märhamän särhäm ut nävät aa emga qärakni i sa
 ma Ngämuqa qa muqunän bät a qa iva bä ba qa
 nä iarhongäkt moe bä qosaqi nävät a qa di sa ma
 Ngämuqa qa säm ama ivätki. ³ Iaqäkt ma Ngämuqa
 aa emga di qät sen nä ma Ngämuqa aa murhämeska
 dä qa di qoki qa rhoqor ma Ngämuqa. Näkt iaqäkt
 aa emga di qat sangar ama ivätki qi na ama leqäs
 dä ama usäpki na aa enge ama qrot ngät.

Sa qa rhäksot na aurha vuirhong dä qa mualat
 sä ut bä ut män i ama räktta na ut dä ma Ngämuqa
 aa saqong näkt nasot dä qa muqun da ama usäpki
 arha ron dä ma Ngämuqa aa märmär qärakni i ama
 vit na qa mamär. ⁴ Bä nga aa emga qa mualat
 toqoräkt dä qa qur a ut i qa di ama vit na qa
 vät ama enselqäna arhä väs di qosaqi rhoqor aa

ngärhipki qäarakni i sa ma Ngämuqa qa von ga rhäm
gi i ama vit na qi vät arhä ngärhep angät tpäs.

⁵ Inguna ngu lu agi anga ensel iaqäkt karak i sa
ma Ngämuqa qa qoar na qa i,

“Ainge di ngua emga na nge qarakni i rhäqyerhäkt
di sa ngua sa nge?”

bä ngu lu agi anga ensel iaqäkt karak i sa ma
Ngämuqa qa qoar toqortäqyia,

“Aingo diva ama ngätmamäk na ngo ba qa
bä qa diva ama ngärhoemga na qa ba ngo?”

⁶ Dä qosaqi nga rhoqoräkt i qät täk na aa emga
ama narhoer qa sämäni ama ivätki dä qa qoar
toqortäqyia,

“Mamär iva ma Ngämuqa aa enselqäna moe diva
rhi nänsäs sagem ga.”

⁷ Ma Ngämuqa qat tamän sävät ama enselqäna
rhoqortäqyia,

“Qat tualat sa aa enselqäna qärrarhani i rhat tualat
ba qa bä va ama laur na rha
dä va ama rhäptäp nämät ama mudäbäs na
rha.”

⁸ Sukt di sävät ama Ngärhoemga di qat tamän
doqortäqyia,

“Ai Ngämuqa, gi mämugunäs diva qale läs ma ama
soktäm

dä va ngiat turäkt sokt na ama räkt ngät ama
lat pä gi Muräktpäm.

⁹ Ainge di sa gia snäng bät ama räkt ngät ama lat
dap ama lat ama vu ngät di sa ama vu dä gia
ron na ngät

dä soknga ma Ngämuqa qäarakni i gi Ngämuqa
na qa sa qa vritne dä gia väs
na ama oel na ama märmärgem bä gi
märmärgem di ngä vit pät gia ruavek arhä
märmärgem angät tpäs kârarhani i sa qale
rha gem nge.”

¹⁰ Dä qosaqi sävât ama Ngärhoemga di qat tamän
doqortäqya,

“Ainge Engeska, mudu vät ama rharimini di sa
ngia säm ama ivätki
dä qosaqi ama leqäs di sa äs ngä män nämät
ngia rhäkt.

¹¹ Iangärhäkt diva qäbäs na ngät. Sokt di nge diva
qale nge ma ama soktäm.

Ari, iarhongäkt moekt diva mava nä irhong i
irhong doqor ama mru qi ama boiqi.

¹² Ainge diva ngi imum bät irhong doqor ama
boiqi ama uiu qi*

bä va ngi qutsasot irhong doqor ama boiqi
qäaraktni i ngit kutsasorhane na qi mäni nas.

* **1:12** doqor ama boiqi ama uiu qi / doqor ama boiqi qäaraktni i ngit
kutsasorhane na qi Akni ama ruqa qa säm dakt täkt aa abuk näkt
nasot ama qäväläm ama qot äm dä arhani ama ruvek di rha säm
iaqäkt ama ruqa aa enge i qoki rhoqorne dap taerham däkt ama
qängärini angät käväläm di arhani nävât a rha di sa qaku rha säm a
am sae.

Sokt di ainge diva qaku ngi naqutsasorhane
dä gi qoeo diva qaku rhäksot na ngät.”

¹³ Dä ngu lu sa ma Ngämuqa qa märhamän särha agi
anga ensel toqortäqyia,

“Ngia rhuqun dä gu märmär
bä qale nge e bä dängdäng iva ngua rhän näp
gia ikkāna arhä väs bä va rha rhän i ama
laiqa na rha nanokt gia qariglem”?

¹⁴ Nak ama enselqäna moe di ama latta qararhani
i ama qloqaqa na rha qararhae i sa ma Ngämuqa
qa rhäk na rha ivakt iva rhat tatnärha ama ruvek
kärarhani iva as nasot dä va bä ba rha na ama
mumaiar.

2

Ama Rhonsävät Iva Qale Urhit Kyiradeng Na Ama Mumaiar

¹ Bä nga nävät iarhongäkt dä mamär iva ut tu ut
snäng mamär sävät agirhong gärqärhongni i sa ut
nari sävät irhong i varis ut namet daqule irhong.

² Inguna ut lu i ama Muräkt kärangätni i sa ama
enselqäna rha von däm ngät bä ba aut mamäkkäna
di sa angät krot bä ama ruvek moe qararhani i rha
qyiradeng na ngät ura qaku rhat tet parhäm ngät
di sa ma Ngämuqa qa sangäm na rha vät iangärhäkt
arha lat angät tpäs dä aa lat di qoki ama räkt ngät.

³ Dä soknga ngäkt bä urhit kyiradeng na ama mor
ngät ama mumaiar qarangätni i sa ut nari sävät
a ngät dä ngu lu va urhi ingis ma Ngämuqa aa
rhäksärhäm doqor mäniekt? Ma Engeska ma Jisas

di sa qa er qa sameng sävät tangät takt ama mumaiar dä iarhakt kärarhae i rha nari ngät nagem ga di sa rha sämaengätki na ngät bä ba ut. ⁴ Dä qosaqi ma Ngämuqa qa sämaengätki na ngät ba ut na ama muqunän dä na ama lat kärangätni i ngät dän masärmän dä na ama lat ama nañis ngät maos maos dä na ama vänbon nage ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa qarangätni i qa von däm ngät bä ba ama ruvek di varhäm aa snängaqa.

Ama Mumaiar Angät Tarebäm

⁵ Ama ivätki qarakti i ut tamän sävät a qi qarakti iva as kia rhän di nak kaku ma Ngämuqa qa von dä iarhongäkt moe mäni qi bä ba ama enselqäna iva rhat turäkt bä bä irhong. ⁶ Akni qa qoar nä ma Ngämuqa va aa enge rhoqortäqyia,

“Ama ruvek di agirha iarhakt bä va ngiat tu gi snäng sävät a rha
ura rha di agirha iarhakt bä va ngiat tualat mamär sä rha?

⁷ Sa ngia mualat sä rha vät ama qäväläm ama qot äm iva rha manao va ama enselqäna arha rem
bä ngia von da rha ama vitnaqa aa qäbautki na ama murhameska dä ama qutdrir*^{*}

⁸ dä ngia mu iarhongäkt moe va arha qar angärha rem.”

* **2:7** Akni ama ruqa qa säm dakt täkt aa abuk näkt nasot ama qäväläm ama qot äm dä arhani ama ruvek di rha säm iaqäkt ama ruqa aa enge i qoki rhoqorne dap taerhangät täkt ama enge di arhani nävät a rha di qosaqi rha säm a ngät sae. ‘dä ngia mu rha daver gi sämsäm’

Näkt nga rhoqoräkt i sa ma Ngämuqa qa mu iarhongäkt moe manao va arha rem dä qa muräkt iva qaku qale guani sañis na arhä muräktäm. Rhäkt di as kaku ut lu iarhongäkt moe rhoqoräkt. ⁹ Sökt di sa ut lu ma Jisas iaqäkt karak i vät ama qäväläm ama qot äm di sa ma Ngämuqa qa mualat sä qa iva qa manao va ama enselqäna arha rem ivakt iva nävät ma Ngämuqa aa ñämsävätki diva qä ñäp bä ba ama ruvek moe bä nävät iaqyäkt aa tñäpki dä sa ma Ngämuqa qa von ma Jisas ta ama murhämeska ngä na ama qutdrir qarängätni i ngät toqor ama vitnaqa aa qäbautki.

¹⁰ Ma Ngämuqa di iaqäkt karak i sa iarhongäkt moe irhong ngä män nävät a qa bä qosaqi qali lirhong ba qa bä sa maräkt gem ga iva qat tualat sä ma Jisas karakni i ama mumaiar angät tarebäm iva qa rhän i sa mamär na qa nävät ama märänga ivakt iva ma Ngämuqa qat dän sa ama rhäqäp na rha ama rhoes säda ama murhämeska aa ron. ¹¹ Iaäkt karak i qä rharñis na ama ruvek ivakt iva ama qumärqumär ta mamär dä qararhani moe i sa qa arñis na rha rhoqoräkt di sökt arhä mamäk ama sägäk. Bä nga rhoqoräkt dä qaku aqlus päť ma Jisas iva qat tes ta i aa ruavek na rha ¹² i qä qoar nä ma Ngämuqa rhoqortäqyia,

“Va nguät tamän sävät gi ngärhipki bä bä gua ruavek
dä va ngut tong na ama mabu na ama ansäs
sagem nge mänguräp ama guläñgi na ama
qatnanaktpämda.”

¹³ Dä saqi as kä qoar toqortäqyia,

“Va nguät nanakt na qa.”

Näkt ka qoar i,

“As ngäni lu i sa qale ngo ngu na ama rhoes
kärarhani i sa ma Ngämuqa qa von ngo rhäm
da.”

¹⁴ Bä äkt i ma Jisas maräkt ka murhämes na ama släqyige qärqigeni i ige angät biaska inguna nävät iomäkt i sa aiut ama rhoes di aut släqyigleng gärqiglengni i igleng angät biaska. Qa mualat toqoräkt divakt iva nävät aa tñäpki diva qä slava nä ma Sämgä mas kärakni i aa qrot di na ama tñäpki. ¹⁵ Dä qosaqi qa mualat toqoräkt divakt iva qa rhuisiska vät iarhakt moe qärrarhae i qale rha va ama tlenga aa rem nämät ama tñäpki. ¹⁶ Inguna ngätki i nak sa qaku qat tatnärha ama enselqäna dap kinak kat tatnärhä iarhakt ma Abraham aa es. ¹⁷ Dä soknga mamär iva ma Ngämuqa qa rhualat sä ma Jisas bä va qa rhän i qoki qa rhoqor aa ruavek divakt iva qa rhän i ama pris ama vit na qa qärakni i aa lavuqi ama mor qi dä qosaqi va qa di akni na qa i mamär vät ma Ngämuqa iva qat nanakt na qa rhoqoräkt i qat tualat pä ma Ngämuqa aa rem. Bä qosaqi ma Jisas ka män i ama pris na qa rhoqoräkt ivakt iva qä vodäm mes ivakt iva ma Ngämuqa qät kyiradeng na ama ruvek arha vuirhong. ¹⁸ Dä soknga qa di mamär vät a qa iva qat tatnärhä iarhakt kärarhae i rhat dän bät ama siqutsiqut inguna qa maräkt di sa qa mon säda ama märänga aa ron doqoräkt i sa qat dän bät ama siqutsiqut.

3

Ma Jisas Di Qa Vit Pät Ma Moses Aa Uväs

¹ Gua ruavek, dä soknga mamär iva ngän du angän snäng sävät ma Jisas, aingän gärrarhae i ama qumärqumärta na ngän gärrarhae i qosaqi ma Ngämuqa qa mes ngän. Ma Jisas di ama pris ama vit na qa dä ama ngangga na qa sävät aut katnanakt kärangätni i urhi sameng na ngät. ² Ma Jisas di mamär vät ma Ngämuqa qäarakni i qa muqunän bät a qa iva qat nanakt na qa sä iarhongäkt moe. Iangärhäkt ama lat di qoki ngät toqor ma Moses aa lat kärangätni i mudu qosaqi ma Ngämuqa qat nanakt na qa sä iarhongäkt moe vä ma Ngämuqa aa vätka. ³ Ma Jisas di mamär vät a qa iva qä rha ama murhämeska masirhat pit pät ma Moses aa murhämeska aa uväs di rhom däkt di qoki äm doqor ama ruqa qäarakni i qät täk pät ama vätka i qät ta ama qutdrir masirhat pät iaqäkt ama vätka aa qutdrir angät tpäs. ⁴ Inguna ama vät moe asägäk asägäk di sa akni qa rhäk pät a qa sokt di iaqäkt kärak i qät täk pät iarhongäkt moe di nak ma Ngämuqa.

⁵ Ma Moses di mamär vät ma Ngämuqa iva qat nanakt na qa sä iarhongäkt moe vä ma Ngämuqa aa vätka i ama latka na qa vä ma Ngämuqa aa rem iva qä sameng sävät iarhongäkt kärqärhong iva as nasot dä va ma Ngämuqa qat tamän bät irhong. ⁶ Sokt di ma Krais di mamär vät ma Ngämuqa iva qat nanakt na qa sä iarhongäkt moe vä ma Ngämuqa aa vätka i ama ngärhoemga na qa. Bä aiut di ma Ngämuqa aa vätka na ut kre va ama qraräkta na ut i ut sangar ma ama qrot sa ama

märmärgem na aut katnanakt sävät iarhongäkt iva ma Ngämuqa qa rhualat nä irhong bä ba ut*.

Ama Ivärhäs Na Ama Mämaevät Bä Bä Ma Ngämuqa Aa Ruvek

⁷ Dä soknga ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa qat tamän doqortäqyia,

“Ngakt bä rhäqyerhäkt di sa ngänät nari ma Ngämuqa aa eguinga

⁸ dä mamär iva qale ngänit päs mät angän snängaqa iva ngän doqor iarhakt mudu qärrahae i qaku rha met parhäm aa snängaqa vät ama qäväläm gärqomni i sa rhi siqut na qa vät ama ivärhäs ama qräk dä bäs.

⁹⁻¹⁰ Äkt di sa angän mamäkkäna rha siqut na ngo sokt di nak kop tat lu gua lat pät ama ruiom ama udiom na ama qoeo.

Dä soknga ngua qur irhäkt ama qoengait na ama ruvek

bä ngua qoar toqortäqyia, ‘Rha di sa vasägos dä rhat tet gläius pät arhä snängaqa.

Sa qaku rha met parhäm gu snängaqa.’

¹¹ Bä äkt i sa ngua musärhämes nävät gua uraқи rhoqortäqyia,

‘Rha diva qaku rhi namon säp gua ivärhäs na ama mämaevät.’ ”

* **3:6** Akni ama ruqa qa säm dakt täkt aa abuk näkt nasot ama qäväläm ama qot äm dä arhani ama ruvek di rha säm iaqäkt ama ruqa aa enge i qoki rhoqorne dap taerhangät täkt ama enge di arhani nävät a rha di qosaqi rha säm a ngät sae. ‘bä dängdäng bät ama tpäsini’

12 Gua ruavek, mamär iva ngänit lu mamär i varis aung nävät a ngän gäarakni i anga snängaqa anga vu qa qa e väm ga dä qaku qat nanakt maengätki bä iangärhäkt ama lat di ngärhi rhoer nanokt ka bä va qa rhet daqule ma Ngämuqa ama ngätdäqäm ga. 13 Dap kinak pa ngänit sämaqrot na ne vät ama qunäng moe vät ama qäväläm gärqomni i as mamär vät a ngän iva ngän dualat toqoräkt ivakt iva qaku aung nävät a ngän diva ama vuirhong ngärhi irastäm sä qa bä va ama qrot aa snängaqa. 14 Inguna aiut di sägäni na ut ut nä ma Kraiss krekt bä ut sangar ma ama qrot sa ama märmärgem na aut katnanakt sävät ma Kraiss bä dängdäng bät ama tpäsini. Mamär iva ut sangar a ngät di qoki va ngät toqor mudu i sa ut nanakt pätki ama rharimini. 15 Mamär vät a ut iva ut tualat toqoräkt nävät iomäkt iva ut tu ut snäng sävät ma Ngämuqa aa enge qarängättni i ngät tamän doqortäqvia,

“Ngakt bä rhäqyerhäkt di sa ngänät nari ma Ngämuqa aa eguinga
 dä mamär iva qale ngänit pätki mät angän snängaqa rhoqor iarhakt mudu qararhae i qaku rha met parhäm aa snängaqa.”

16 Inguna guavek koe di iarhakt kärarhae i sa rha nari ma Ngämuqa aa enge sokt di qaku rha met parhäm ngät? Nga qaku rhä iarhakt moe qararhae i sa ma Moses ka er nanokt ta bä rha met nae ma Isip? 17 Bä guavek koe di qararhani i qar qur ta vät ama ruiom ama udiom na ama qoeo? Nga qaku rhä iarhakt kärarhae i rha mualat na ama

vuirhong gärrarhani i sa rha ñäp bä arhä släqyiglang di sa arpus nä iglang bät ama ivärhäs ama qräk dä bäs? ¹⁸ Näkt ka musärhämes sage guavek koe iva qaku rhi namon säva aa ivärhäs na ama mämaevät? Nga qaku rhä iarhakt kärarhae i sa qaku rha met parhäm aa snängaqa? ¹⁹ Bä äkt i ut lu i rha di sa qaku mamär iva rhi namon sa äkt dinguna nävät iomäkt i qaku rhat nanakt.

4

¹ Dä soknga rhoqoräkt i ma Ngämuqa aa mumänaris di as ngät mair iva bä ba ut iva ut don säva aa ivärhäs na ama mämaevät dä mamär iva urhit len i varis aung nävät a ut di qaku qä namäqäne dä mamär iva qa rhän e. ² Inguna ama sameng ama mär ngät di sa ngä män gem ut di qoki rhoqor ta i sa ngä män gem da sokt di qaku rha rha ama matnärhäm nävät ama sameng doqoräkt i sa rha nari ngät inguna rha di qaku rha rhoqor iarhakt kärarhae i rhat nari ngät bä rhat nanakt. ³ Aiut kärarhae i sa ut nanakt di mamär vät a ut iva ut don sävät iosäkt ama ivärhäs na ama mämaevät. Rhom däkt di äm barhäm ma Ngämuqa aa enge qarängätni i ngät tamän i,

“Sa ngua musärhämes nävät gua uraqi rhoqortäqya,
‘Rha diva qaku rhi namon säp gua ivärhäs na ama mämaevät!’ ”

näma dä äkt bä sa rhäksot nä ma Ngämuqa aa lat sa ama ivätki mäk pät ama rharimini. ⁴ Inguna sa qa märhamän sävät ama ngärhäqyet da udiom na qa ama qunäga va aa enge rhoqortäqya, “Dä ma

Ngämuqa di sa mae vät a qa nävät aa lat moe vät ama ngärhäqyet da udiom na qa ama qunäga.”⁵ Dä saqi as ka märhamän äkt pa aa enge rhoqortäqya,

“Rha diva qaku rhi namon säp gua ivärhäs na ama mämaevät.”

⁶ Arhani di sa mäqi rha rha ama sameng ama mär ngät dä qaku rha met parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa bä qaku rha mon sa äkt dap arhani diva as mamär vät a rha iva rha rhon sa äkt⁷ bä ut dräm doqoräkt inguna ma Ngämuqa sa qa muqunän bät aomni ama qäväläm i “rhäqyerhäkt” i qat tamän nämät ma Devit nasot ama rhäqäp ama qoeo na ama enge qarangätni i mäqi ngua säm a ngät toqortäqya,

“Ngakt bä rhäqyerhäkt di sa ngänät nari ma Ngämuqa aa eguinga
dä mamär iva qale ngän naväs mät angän snängaqa.”

⁸ Inguna ngakt bä sa ma Josua qa von ama ruvek ta ama mämaevät dä vadi mai qaku saqi as ma Ngämuqa qä namärhamän nasot sävät akni ama qunäga na ama mämaevät.⁹ Bä äkt i rhoqoräkt dä as kale angätni ama mämaevät bä bä ma Ngämuqa aa ruvek kärangätni i ngät toqor aa mämaevät pät ama Sabat.¹⁰ Näkt kärakni i sa qa mon sävä ma Ngämuqa aa ivärhäs na ama mämaevät di qosaqi sa mae vät a qa nävät aa lat toqor mudu ma Ngämuqa i mae vät a qa nävät aa lat.

¹¹ Dä soknga mamär iva ut tualat ma ama qrot iva u rhon sävä iosäkt ama ivärhäs na ama

mämaevät ivakt iva qale aung gä nasöp nävät iomäkt i sa qaku qa met parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa iva qa rhoqor iarhakt mudu. ¹² Ma Ngämuqa aa enge di ama ngätdäqäm ngät dä ngät dräm ngät tualat. Ngät di ngät toqor ama ulaqi arha singi qäarakni i qiat dräm git nes nährage nährage i näda at täqeng dä näva arha rhäng gäarakni i qit nes masirhat pät ama sen moe angät tpäs. Bä ngärhit kut säda ama ruqa aa ron bä ngät tatmät mänguröp ama mungäsnäng dä ama qloqqa dä mänguröp ama slöp angärha mudämne dä ama qrät. Näkt ngät dräm mamär na ama snängaqa dä ama muräkt dä sävetka aa ron. ¹³ Dä qaku qale guani qärqäni i ama ngaip ini dä ma Ngämuqa aa saqong dap kinak iarhongäkt moe qärqärhong i sa qa säm irhong di sa qunäga sä irhong dä qali lirhong da eraqi dä iaqäkt aa saqong gäarakni i as nasot di mamär iva urhi sameng irhäm mes ba qa.

Ma Jisas Di Iaäkt Kärak I Ama Enges Ka Ama Pris Ama Vit Na Qa

¹⁴ Ut di sa aurha enges ka ama pris ama vit na qa ma Jisas ma Ngämuqa aa emga qäarakni i sa qa an dävit säda ama usäpki arha ron dä soknga mamär iva urhi sangar ma ama qrot na aut katnanakt mäni qa qärangätni i ut dräm urhi sameng sävät a ngät. ¹⁵ Inguna aiut di qaku aurha anga pris anga vit na qa qäarakni i qaku mamär vät a qa iva qät lavuqi na ut toqoräkt i qaku aurha anga qrot masirhat dap kinak ma Jisas di sa qa mon säda ama siqutsiqut maos maos moe angärha ron doqor ut sa ama siqutsiqut täkt sokt di sa qaku qa mualat na anga vuini. ¹⁶ Dä soknga mamär iva

ama qraräkta na ut i ut tet sa glaqot nä ma Ngämuqa aa mämugunäs na ama ñämsävätki ivakt iva urhi rha ama lavuqi dä va u rhän bät ama ñämsävätki qäaraktni iva qia rhatnärhäm ut toqoräkt i urhit läk nani ama matnärhäm.

5

¹ Ama priskäna ama vit na rha moe asägäk asägäk di rhi rharmeng dä sävetka nämäni ama gamoe bä rhat tuqunän bät a qa iva qat tualat bä ba ama ruvek iva sage ma Ngämuqa ivakt iva iaqäkt ama ruqa qät bon da ama vänbon dä ama vodämes pät ama vuirhong angät tpäs. ² Ia qäkt di mamär vät a qa iva qat tualat sa ama bulap ge ama ruvek kärarhani i qaku qunäga vät a rha bä sävät iarhakt kärarhae i rhat tualat na ama vuirhong inguna qosaqi qa maräkt di qaku aa anga qrot masirhat. ³ Bä nga rhoqoräkt dä qa di mamär iva qät bon da ama vodämes pät aa vuirhong maräkt angät tpäs di qosaqi rhoqor qa i qosaqi qat tualat pät ama ruvek arha vuirhong angät tpäs. ⁴ Näkt pa qaku aung maräkt kä narmeng däm mes bä bä rhangät täkt ama lat kärangät i ama qutdrir vät a ngät dap sokt krekt bä va ma Ngämuqa qa rhes ka di rhoqor ma Aron gäarakni i sa ma Ngämuqa qa mes ka.

⁵ Bä ma Kraisi di qosaqi qaku qa sek sä nas iva rha rhuqunän bät a qa bä va qa rhän i ama pris ama vit na qa dap kinak ka di sa ma Ngämuqa qa muqunän bät a qa i qä qoar na qa rhoqortäqya,

“Ainge di ngua emga na nge.

Rhäqyerhäkt di sa ngua män i gi mamäk na ngo.”

⁶ Bä qosaqi ma Ngämuqa di qat tamän bät aomni ama qäväläm ba aa enge rhoqortäqyia,

“Nge di ama pris ma ama soktäm doqor ma Melkisedek*.”

⁷ Bä nga rhoqoräkt i qale ma Jisas mät ama släqyige dä qa von da ama nän dä ama nänagukt i qät näs tävuk dä qät nok sage iaqäkt karak i mamär vät a qa iva qa rhumaiar qa nämät ama tñäpki. Dä ma Ngämuqa qa nari ma Jisas inguna nävät aa qutdrir sagem ga. ⁸ Ngätki i ama ngärhoemga na qa sokt di sa qä sumät iva qat tet parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa nävät agi anga märän gärangätni i sa qat dän bät a ngät. ⁹ Bä nga rhoqoräkt i ma Ngämuqa qa mualat sä ma Jisas bä qa män i sa mamär na qa varhäm ma Ngämuqa aa snängaqa dä nasot dä ma Jisas ka män i ama mumaiar ama soktäm ngät angät tarebäm na qa iva bä bä iarhakt moe qärrarhae i rhat nari nämät ka. ¹⁰ Rhom däkt dinguna ma Ngämuqa sa qa muqunän bät a qa i ama pris ama vit na qa rhoqor ma Melkisedek.

*Ama Rhonsävät Säväät Ama Ruvek Kärarhani I Sa Rha Rhong Nämäni Ma Krai*s

* **5:6** Melkisedek Vä Ma Mru Ngät Ama Rharesbane di ngät tamän i ma Melkisedek di ama vitnaqa bä bä ma Salem bä qop ma Jerusalem. Qa di ama pris na qa bä bä ma Ngämuqa ma Moräsnaqa Na Rhävuk. Bä qa män sage ma Abram bä qa modämne na qa näkt nasot dä ma Abram ga von ga rha ama sägäni nämäni ama ngärhäqyisem nä irhong nävät iarhongäkt moe.

11 Vadi mai mamär vät a ut iva ut tamän masirhat savono sävät iarhongäkt dap kaku märmärsäs gem ut iva urhit täväktsäs sävät iarhongäkt sagem ngän inguna ngän di sa ngän män i ama ruvek kärarhani i qaku ngänit lir qunägaqunäga vät a ngän. 12 Bä rhäkt di vadi mai mamär iva ama ruvek na ngän gärrarhani i mamär vät a ngän iva ngäni su arhani sokt di ngänit läk iva saqi as akni qä su ngän sävät ama narhuirihong nävät iarhongäkt kärqärhong i sa ma Ngämuqa qa märhamän bät irhong. Sokt mamär vät a ngän na ama qämuqa dap kaku rha anga tmäs anga qrot ngät. 13 Inguna ama ruvek moe qärrarhani i sokt tit näkt ama qämuqa dap kaku rhat täs anga tmäs anga qrot ngät di qaku ama mädrämda na rha mamär sa ama enge sävät ama räkt ngät ama lat inguna ama rhuimirhong na rha. 14 Sokt di ama qrot ngät ama tmäs di ngät bä ba ama sräp ta ama ruvek kärarhani i nävät ama lat masirhat dä sa rha sumät ivakt iva rhat tatnävämnä mamär dä qunäga vät a rha sa agi a lat kärangätni i ama mär ngät dä qosaqi agi a lat kärangätni i ama vu ngät.

6

1 Dä soknga mamär iva u rhet daqule ama narhoer ngät ama rhisu sävät ma Kraisi dä va u rhän i ama sräpta na ut. Qaku mamär iva saqi as ut tamän sävät iarhongäkt kärqärhong i irhong doqor akni ama vätka aa ribit kärqitni i nak kop as ama rharebäm sa ama vätka qärqärhong i irhong doqor ama qatnanakt sämäni ma Ngämuqa ngä na ama lat na ama näpgoernanas nämät ama lat kärangätni i ngät dän sa ama tñäpki. 2 Dä qosaqi

mamär iva u rhet daqule ama rhodröp sävät ama lat kärangätni iva urhi qumär agirhong dä ama lat iva ama narhoerta rhat tu arhä rhäkt pät ama qatnanaktpämda bä ama lat iva ama ñäpta rha rhäranas näkt sävät ama matnävämmne ama sok täm ngät. ³ Näkt pa ut tualat toqoräkt krekt bä va ma Ngämuqa qä rhares pät aurha rhäng.

⁴⁻⁶ Inguna qaku mamär vät aung iva saqi as kä nartäm sa ama ruvek bä va rhi näpgoer na nas iarhakt kärarhae i sa rha rhong nä ma Kraiss toqoräkt i sa mäqi qunäga vät a rha sävät a qa bä sa rha rha ama vänbon nage ma Ngämuqa bä rha rha ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa rhi na arhani ama qatnanaktpämda bä rha nari ma Ngämuqa aa enge angät märmät näkt sa rhat dräm iva ma Ngämuqa qat tualat na ama qrot pät ama rhodäm nasot. Rha diva qaku mamär vät a rha iva rhi näpgoer na nas inguna saqi as ngäkt kre i rhi edämsäs pät ma Ngämuqa aa emga mäni ama sämänanamuqa. Rhoqoräkt di rha maräkt ti slava na nas dä qosaqi rhat täqäne sä qa iva ama ruvek tat tamän mava na qa.

⁷ Ama ivätki qäraktni i sa qit näkt ama suigi qärakt i sai dä qit säp sävät a qi bä qit sa ama tmäs kärangätni i ngät tatnärhä iarhakt kärarhae i sa rha qutnanokt pät a qi ba nas di iaqyäkt ama ivätki di qit ta ama modämne nage ma Ngämuqa. ⁸ Sokt di ngäkt bä qit sa anga ritgung dä anga guruhäk dä sa ama mäñmäñini na qi bä sa qorhäs iva ma Ngämuqa qä slava na qi na aa enge. Bä nasot dä va rha rhudäm bät a qi.

⁹ Aingän gärrarhae i gua snäng bät a ngän masirhat, nämä dä ut tamän doqor täkt sokt di

sagem ngän di sa ut nanakt ma ama qrot i sa ngän däqäne dä mamär na ama lat kärangätni i mamär iva ama ruvek kärarhani i sa rha rha ama mumaiar tat tualat na ngät. ¹⁰ Inguna ma Ngämuqa di ama räkt ka ama matnävämneqa bä va qaku qä naqyiradeng na angäna lat dä angän lavuqi qärangätni i sa ngän mualat na ngät iva bä ba qa qrekt i sa ngän dualat i ama latta na ngän ba aa ruvek arha rem bä qoki as ngän dualat toqoräkt. ¹¹ Dä aiut di nani a ut masirhat iva aingän asägäk asägäk diva ngiat tualat masirhat toqoräkt ivakt iva rhäqäp ngän na ama qatnanakt iva mugas dä va ma Ngämuqa qa rhodämne na ngän bä va ngän dualat toqoräkt bä dängdäng bät ama tpäsini. ¹² Mamär iva ngän dualat toqoräkt dap pa qale arusus pä t a ngän dap kinak pa ngän dualat toqor iarhakt kärarhae i na ama qatnanakt dä na ama bulap di qale rha ma ama qrot bä dängdäng iva ma Ngämuqa aa mumänaris bä ba rha ngä rhu angät släqyige vät a nas.

Nak Ngätki Iva Ma Ngämuqa Aa Mumänaris Ngä Rhu Ama Släqyige Vät A Nas

¹³ Bä nga rhoqoräkt i ma Ngämuqa qa von da ama mumänaris sage ma Abraham dä qa musärhämes nävät a nas inguna qaku aung ga e qärakni i ama vit na qa vä ma Ngämuqa aa uväs iva qa rhusärhämes nävät a qa ¹⁴ i qä qoar toqortäqyia, “Ngätki va ngua rhodämne na nge bä va ngia rhän i masirhat na ngän.” ¹⁵ Bä äkt i nga rhoqoräkt i sa qale ma Abraham sa ama bulap dä nasot dä qa lu i ama mumänaris ngä mu ama släqyige vät a nas. ¹⁶ Ama ruvek tat dräm dat tusärhämes nävät ani qärqäni i

ama vit nä ini vät a rha maräkt arhä väs. Bä nga rhoqoräkt i rhat turäkt mänguräp ama ruvek di rhit tares ba ne na ama musärhäm bä iangärhäkt arha lat di ngärhi sämaengätki na arhä rharesbane. ¹⁷ Bä äkt i nga rhoqoräkt i nani ma Ngämuqa iva iarhakt kärarhae iva bä ba rha na aa mumänaris diva rhat dräm i ngätki iva ngä rhu ama släqyige vät a nas dä sa qa sämaengätki na ngät na ama musärhäm. ¹⁸ Bä äkt i ma Ngämuqa qa mualat nä iarhomäkt kärqärhom i sa qaku mamär iva irhom ngärhi qutsasorhane bä qosaqi sa ut dräm i qaku mamär vät a qa iva qä nairas.

Dä soknga aiut kärarhae i sa urha ang sagem ga ivakt iva qät lu vät a ut di mamär vät a ut iva urhi sämaqrot na nas iva ut sangar ma ama qrot na aut katnanakt iva as mugas dä va qa rhodämne na ut toqor varhäm aa mumänaris bä ba ut. ¹⁹ Rhangät täkt aut katnanakt di ngät toqor ama qrot ka ama aga bä ba aurha iar qärakni iva qale qa vasägos. Bä iangärhäkt aut katnanakt sävät ama märirhong iva as mugas dä va irhong ngä rhän di ngät don samuk säda ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs angärha ron bä säng ama boiqi ama mor qi arha rhäng ²⁰ äkt i sa ma Jisas ka er qa met sae iva nanokt ut. Qa di sa qa män i ama pris ama vit na qa qärakni iva qale qa vasägos toqor ma Melkisedek.

7

Ama Priskäna Qärarhani I Rha Rhoqor Ma Melkisedek

¹ Iaqäkt ma Melkisedek di ama vitnaqa e mät ama värhäm ama mor äm ma Salem dä qosaqi ama

pris na qa bä bä ma Ngämuqa ma Moräsnaqa Na Rhävuk näkt ka rhäknaïs nani ma Abraham dä qa modämne na qa rhoqoräkt i sa evär dä ma Abraham nämät ama ulaqi rhoqoräkt i sa qa män näva ama vitnarha na äkt arhä väs. ² Dä ma Abraham ga von ga rha ama sägom ama qäväläm nämäni ama ngärhäqyisem na ap ama qävälap nävät iarhongäkt moe qarqärhong i sa qa rha irhong nage iarhakt ama vitnarha.

Ama narhoeräm di ma Melkisedek aa ngärhipki at tarimini di rhoqortäqyia, ama vitnaqa sa ama räkt ngät ama lat. Bä qosaqi qa di ama vitnaqa e ma Salem i iaqyäkt ama ngärhipki at tarimini di rhoqortäqyia, ama vitnaqa na ama bulap. ³ Qa di qaku aa anga mamäk ura anga nanäk ura anga ikkäna bä qosaqi qaku aa anga rharimini ura anga tpäsini sa aa iar. Dap ka di qa rhoqor ma Ngämuqa aa emga i qa di sa qale qa i ama pris ma ama saktäm.

⁴ Ngäni lu i rhak täkt ama ruqa di ama moräs na qa masirhat toqoräkt dä soknga ama ngätmamäk ma Abraham ga von ga rha ama sägom ama qäväläm nämäni ama ngärhäqyisem na ap ama qävälap nävät iarhongäkt kärqärhong i sa ma Abraham ga rha irhong nämät ama ulaqi! ⁵ Dä iarhakt kärarhae i sa rha män nävä ma Livai qaräkni i qa rha ama lat na ama priskäna di varhäm ama muräkt nävä ma Ngämuqa aa Muräkt di rhit ta ama sägom ama qäväläm nämäni ama ngärhäqyisem na ap ama qävälap nage qararhani i ma Abraham aa es na rha i näma dä ama Livaiqäna di qosaqi rha män nävä ma Abraham. ⁶ Sökt di iaqäkt kärak i qaku qa män nävä ma Livai di qa rha ama sägom

ama qäväläm nämäni ama ngärhäqyisem na ap ama qävälap nage ma Abraham bä qa di sa qa modämne nä ma Abraham gäarakni i sa qa rha iangärhäkt ama mumänaris nage ma Ngämuqa. ⁷ Sa ut dräm i ngätki rhoqoräkt i ama ruqa qäarakni i ama moräs na qa vit pät akni aa uväs di sa qa modämne nä iaqäkt ama ruqa qäarakni i qa e va aa rem.

⁸ Sage ama Livaigäna di ama ruvek kärerhani i rhat dräm dit ñäp tit ta ama sägom ama qäväläm nämäni ama ngärhäqyisem na ap ama qävälap dap sage ma Melkisedek di iaqäkt karak i ma Ngämuqa aa enge ngät tamän i as kat däqäm di qät ta ama sägom ama qäväläm doqoräkt. ⁹ Nguaräm gäqi mamär iva aung gä qoar i ma Livai maräkt karakni i qät ta ama sägom ama qäväläm nämäni ama ngärhäqyisem na ap ama qävälap di sa qa von da ama sägom ama qäväläm bä bä ma Melkisedek nävät ma Abraham ¹⁰ inguna as kale ma Livai va aa ik ma Abraham aa släqyige rhoqoräkt i ma Melkisedek ka rhäknais nani a qa.

Urhi Lu Ma Jisas Kä Nä Ma Melkisedek Ñismäne

¹¹ As nga mudu rhoqoräkt i ama priskäna nämäni ma Livai aa enevaqi rhat tualat di ama ruvek di sa rha rha ma Ngämuqa aa Muräkt. Näkt ngakt bä vadi mai mamär vät ama ruvek iva rha rhän i sa mamär na rha nävät iarhakt ama priskäna arha lat di sa va qaku urhit läk nani akni ama pris toqor ma Melkisedek iva qa rhän. Dap kinak mai mamär iva aung ga rhän nämäni ma Aron aa enevaqi. ¹² Inguna nga rhoqoräkt i rhit kutsasorhane iva rhi rharmeng da ama pris toqor mäniekt dä qosaqi mamär iva rhi qutsasorhane va ama Muräkt.

¹³ Ma Jisas kärakni i nguät tamän bät tärhong dächt sävät a qa di qa nämäni aktni ama enevaqi maos. Bä inamäk bä sarhäkt di qaku aung nämäni iaqyächt ama enevaqi di qat tualat ge ama laiqa na ama vodämes. ¹⁴ Inguna sa ut dräm i aurha Engeska qa män nämäni ma Juda aa enevaqi. Dä qaku ma Moses ka qoar iva ama pris ka rhän nämäni iaqyächt ama enevaqi.

¹⁵ Sa qunäga vät a ut masirhat sä iarhongächt toqorächt i qosaqi akni ama pris kat dän gäarakni i qa rhoqor ma Melkisedek. ¹⁶ Ma Jisas di qaku qa män i ama pris na qa nävät ama murächt kärangätni i mamär iva aa nanäk ki sa qa mäni ma Livai aa enevaqi. Dap kinak ka män i ama pris na qa nävät ama qrot sa ama iar qärangätni i qaku mamär iva qäbäs na ngät. ¹⁷ Inguna ma Ngämuqa aa enge di ngärhi sameng sävät a qa rhoqortäqyia,

“Ainge di ama pris ma ama soktäm
doqor ma Melkisedek.”

¹⁸ Aomni di angätni ama murächt kärangätni i sa ma Ngämuqa qa mu ngät di rhächt di sa qa mu ngät tage inguna qaku angärha anga qrot masirhat dä qosaqi ama männmäñini na ngät ¹⁹ dap aomni di sa ma Ngämuqa qa mu angätni ama qatnanakt kärangätni i ama mär ngät masirhat bä nävät a ngät di sa ut tet sa glaqot na qa. Inguna ama Murächt di sa qaku ngä namualat sä guani iva ini ngä rhän i sa mamär nä ini.

²⁰ Dä ma Krais di qaku qa män i ama pris na qa sañis na ama musärhäm. Dap iarhakt kärarhae i mäqi rha män i ama priskäna na rha di sa rha

män doqoräkt sañis na ama musärhäm. ²¹ Sukt di ma Kraïs di sa ma Ngämuqa qa mualat sä qa iva qa rhän i ama pris na qa na ama musärhäm. Ma Ngämuqa qäarakni i qa mualat toqoräkt di qa goar na qa rhoqortäqyia,

“Ma Engeska diva qaku qä naqutsasorhane nä aa snängaqa rhoqoräkt i qa musärhämes toqortäqyia, ‘Ainge di ama pris ma ama suktäm.’ ”

²² Rhom däkt di sa äm ngä mualat sä ma Jisas bä qa män i ama ruqa qäarakni i qät sämaengätki na ama iaräs na ngät ama rharesbane qärangätni i ama mär ngät masirhat pät ama mru ngät ma rharesbane angät tpäs. ²³ Ama priskäna qäarahani i sa mäqi rhat tualat di ama rhäqäp na rha inguna qaku mamär vät a rha iva as tat tualat i ama priskäna na rha inguna nävät ama tñäpki. ²⁴ Sukt di ma Jisas kat sangar ama lat kärangätni i ama pris na qa vasägos inguna qat däqäm basägos. ²⁵ Bä nga rhoqoräkt di nävät a nas maräkt di mamär vät a qa iva qa rhumaiar iarhakt kärarhae i rhat tet sa glaqot nä ma Ngämuqa inguna qa di qat däqäm basägos ivakt iva qä nän sävät a rha.

²⁶ Di ama märäm masirhat i sa aut pris ama vit na qa toqoräkt käarakni i mamär vät a qa iva qat tatnärhäm ut. Qa di ama räktka na qa dä ma Ngämuqa aa saqong dä qaku qa mualat na anga vuini. Bä ma Ngämuqa qa matmät sä qa nämäni ama ruvek kärarhane i rhat tualat na ama vuirhong bä qa sek ma Jisas tävit säda ama usäpki arha ron.

²⁷ Qaku ma Jisas kät läk iva qät boda ama vodämes

pät ama qunäng moe i narhoer va qät boda ama vodämes bä ba nas maräkt sa aa vuirhong dä nasot dä va qosaqi qat tualat toqoräkt bä ba ama ruvek toqor iarhakt arhani ama priskäna ama vit na rha. Dap kinak ka voda ama vodämes masägos bä ba ama rhodäm moe nasot bä ba ama ruvek moe rhoqoräkt i qa vodäm mes. ²⁸ Ma Ngämuqa aa Muräkt di ngät tuqunän bät ama gamoe qärahani i qaku arha anga qrot masirhat iva rha rhän i ama priskäna ama vit na rha. Sokt di ama enge na ama musärhäm gärangätni i sa ngä män nasot ama Muräkt di ngät tuqunän bät ama ngärhoemga iva qa rhän i ama pris ama vit na qa qarakni i sa ma Ngämuqa qa mualat sä qa bä qa män i sa mamär na qa vasägos.

8

Ma Jisas Di Ama Pris Ama Vit Na Qa Bä Ba Ama Rharesbane Qärangätni I Ama Vit Na Ngät Pa Ama Mru Ngät Ama Rharesbane Angät Tpäs

¹ Näkt ama moräm mäni aurha enge di rhoqortäqyia, ut di sa aut pris ama vit na qa rhoqoräkt bä qa di qat muqun dä iaqäkt aa mämugunäs angärha märmär da ama usäpki arha ron gäarak i ama ansäs ama vit na ngät sagem ga da ama usäpki arha ron. ² Dä iaqäkt aut pris kat tualat pät ama ivärhimem ama qumärqumär imem mamär da ama engäktki na qi ama ansäspämgi ama me qi arha ron gäarakni i sa ma Engeska ma Ngämuqa qa rhäk pät a qi dap kaku ama ruvek ta rhäk pät a qi.

³ Ama priskäna ama vit na rha moe asägäk asägäk di sa rha muqunän bät a rha ivakt iva rhit boda ama vänbon dä ama vodämes. Bä äkt i

qosaqi mamär iva rhak täkt ama pris di aa anga guani ivakt iva qä vodäm ini. ⁴ Ngakt bä qale ma Krai mäni ama ivätki di nak ka di vadi va qaku ama pris na qa inguna ama priskäna rha e qärrarhani i rhat dräm dit boda ama vänbon barhäm ama Muräkt. ⁵ Rhat tualat i ama priskäna na rha dä arha lat di nak kop ama iauski na ngät sävät iarhongäkt kärqärhong i qali lirhong da ama usäpki arha ron. Inguna nga rhoqoräkt i sa qorhäs iva ma Moses kä rhäk pät ama ansäspämgi ama me qi dä ma Ngämuqa qa rhodröp ka i qä qoar toqortäqyia, “Mamär iva ngia rhualat nä iarhongäkt moe varhäm ama iauski qäraktni i sa ngua qur a nge rhäm gi da ama damgi at täväs.” ⁶ Bä rhäkt di sa ma Krai ka rha ama lat i ama pris ama vit na qa qärangättni i ama mär ngät masirhat pät iarhakt arhani ama priskäna ama vit na rha arha lat angät tpäs. Bä qosaqi rhoqoräkt di ama iaräs na ngät ama rharesbane qärangättni i qat tualat parhäm ngät di ama mär ngät masirhat pät ama mru ngät ama rharesbane angät tpäs. Iomäkt dinguna ama iaräs na ngät ama rharesbane di sa ma Ngämuqa qa mualat na ngät na ama iaräs na ngät ama mumänaris kärangättni i ama mär ngät masirhat pät ama mru ngät ama mumänaris angät tpäs.

⁷ Inguna ngakt bä vadi mai iangärhäkt ama narhoer ngät ama rharesbane* di qaku guani qärqäni i ama vu ini mäni ngät dä sa mai mamär iva qaku urhit läk nani ama unmem na ngät ama

* **8:7** ama narhoer ngät ama rharesbane Rhangät täkt ama rharesbane di sa ma Ngämuqa qa von däm ngät da ama damgi ma Sainai.

rharesbane.

⁸ Sukt di ma Ngämuqa qa lu ama Judaqäna i qaku rha met parhäm ama narhoer ngät ama rharesbane bä qa märhamän doqortäqyia,

“As ngäni lu i ma Engeska qä qoar i ama qäväläm ngät dän

gärqomni iva ngua rhualat na ama iaräs na ngät ama rharesbane ge ama enevaqi i ma Israel

qi na ama enevaqi i ma Juda

⁹ bä rhangät täkt ama rharesbane diva qaku ngät toqor ama rharesbane qärangättni i sa ngua mualat na ngät ge arhä mamäkkäna

vät ama qäväläm gärqomni i sa ngut sangar da arhä rhäkt ivakt iva ngua rhet sä rha nävät ama ngärhäktka ma Isip.”

Ma Engeska qä qoar i, “Qaku ngut lavuqi na rha inguna rha di sa qaku rhat tet parhäm gu rharesbane.”

¹⁰ Ma Engeska qä qoar i rhangät täkt di ama rharesbane qärangättni iva ngua rhualat na ngät ngu na ama enevaqi i ma Israel nasot iomäkt ama qäväläm.

“Va nguut tu gu muräkt mät arhä snängaqa dä va ngut säm a ngät da arha ron bä aingo diva arhä Ngämuqa na ngo bä rha diva gua ruvek na rha.

¹¹ Dä va qaku rhi nasu ne i akni qä su aa ruaqa ura akttni qi su arha ruaqi i rhi qoar toqortäqyia, ‘Mamär iva ngiat dräm ma Engeska’ inguna va rha moe diva rhat dräm a ngo

näma dä ama moräs na rha masirhat ura ama gaini na rha mamär.

¹² Va ngut lavuqi na rha sa arha lat ama vu ngät bä va rät pät a ngo na arha vuirhong.”

¹³ Bä nga rhoqoräkt i ma Ngämuqa qat tamän sävät ama iaräs na ngät ama rharesbane dä qat tualat sa ama narhoer ngät ama rharesbane bä ama mäñmäñini na ngät. Dä agini qarqäni i ini ngät dän i ama mäñmäñini nä ini dä ama mru ini di sa qorhäs iva ianiäkt diva qäbäs nä ini.

9

Ama Qumärqumär Äs Mamär Ama Ivärhäs Nämäni Ama Ivätki

¹ Dä qäqi ama narhoer ngät ama rharesbane di angät tisu na ama ansäs dä angärha ivärhäs ama qumärqumär äs mamär mäni ama ivätki. ² Iosäkt ama ivärhäs di ama ansäspämgi ama me qi qaraktni i ama ruvek ta rhäk pät a qi. Bä da ama narhoer äm ama qäväläm äm angärha ron buk pämg di qale ama lirkäga qaraktni i qat mair da ama tlagä dä ama laiqa sä ama bretkäna iva sage ma Ngämuqa. Iosäkt ama ivärhäs di rhat tes äs i ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs.

³ Bä säng ama boiqi ama mor qi arha rhäng di ama unbam na äm ama qäväläm gärqomni i rhat tes äm i ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs. ⁴ Bä dä iomäkt ama unbam na äm ama qäväläm angärha ron di qale ama vodämes na ama insens angät laiqa e. Iaqaqt ama laiqa di sa rha ong bät aa qämirigleng moe na ama gol. Dä qosaqi qale ama bokis na ama rharesbane e qaraktni i qosaqi

sa rha ong bät aa qämirigleng moe na ama gol bä da aa ron di qale ama kainaqi qäraktni i sa rha mualat na qi na ama gol qärakt i qale ama mana mät ki dä qosaqi e di qale ma Aron aa tliga qärakni i mudu vur vät a qa näkt sävät ama duliglem na ama rharesbane. ⁵ Bä vät iaqäkt ama bokis aa rhäng di aiomni inät muqun gärqiomni i rhat tes iom i ama serubim bä in givaet di qale ngät daver ama mämugunäs na ama lavuqi.

As pät tom däkt ama qäväläm di qaku mamär vät a ut iva ut tamän masirhat sävät tärhong däkt.

⁶ Bä sa nga qale iarhongäkt toqoräkt dä nasot dä ama priskäna rhat dräm dat tet sämät ama narhoer äm ama qäväläm bä rhat tualat na arha lat ⁷ sokt di sämät ama unbam na äm ama qäväläm di sokt ama pris ama vit na qa qat tet bä sae näkt kat tet sae masägos da ama quiaqa aa ron. Näkt pa qaku qä nasäs sae dap pa qät ta ama biaska bä iaqäkt ama biaska di qät bodäm ga bä ba nas dä qosaqi bä ba ama ruvek pät arha vuirhong angät tpäs kärqärhongni i sa qaku rhat dräm i ama vuirhong nä irhong.

⁸ Nävät iangärhäkt ama lat di sa ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa qär qur a ut i ama iska säva ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs di as kaku rha rhar mät ka vät ama qäväläm doqoräkt i as ama narhuir qi ama ansäspämgi ama me qi di qiat mair. ⁹ Iaқыäkt ama ansäspämgi ama me qi di qiat tuqunän sävät tangät täkt ama rhodäm. Bä varhäm iangärhäkt ama lat di rhit bon da ama vänbon dä ama vodämes kärängätni i qaku mamär iva ngä namualat sa ama ruqa qärakni i qat dräm gä nänäs sage ma

Ngämuqa iva qat dräm i isiska vät a qa nämät ama rhäksärhäm bät ama vuirhong angät tpäs. ¹⁰ Dap kinak iangärhäkt ama vänbon dä ama vodämes di sokt ngät sävät ama tmäs dä ama rigi bä qosaqi sävät iarhongäkt kärqärhong i irhong doqor ama lat kärangätni i rhit tor ama qärhong bä ama muräkt bä ba ama släqyige bä iangärhäkt diva qale ngät bä dängdäng bät ama qäväläm gärqomni iva ama iaräs na qa ama iska qa rhän.

Ama Rhäqästäm Nävät Ma Kraisa Aa Biaska

¹¹ Sokt di nga rhoqoräkt i ma Kraisa ka män i ama pris ama vit na qa na qa bä ba ama märirhong gärqärhongni i sa irhong ngä män dä qa met pa ama ansäspämgi ama me qi qäraktni i ama vit na qi dä sa mamär na qi masirhat daver ama narhuir qi ama ansäspämgi ama me qi. Rhakt täkt ama ansäspämgi ama me qi di qaku ama ruvek ta rhäk pät a qi bä qosaqi qaku ma Ngämuqa qa säm a qi i qi nämäni aa sämsäm nämäni ama ivätki. ¹² Dä qa mon gop masägos bä ba ama rhodäm moe nasot säva ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs bä qaku qa met sae sa anga memeqäna ura anga bulmakaoqäna angä rhoes angät biaska dap kinak ka mon nävät aa biaska maräkt. Bä nävät iangärhäkt ama lat dä sa qa rhäqäs täm ut bä aa rhäqästäm diva qale ngät ma ama soktäm.

¹³ Inguna ngakt bä rhit prit na ama memeqäna dä ama bulmakaoqäna ama gamoe angät biaska dä na ama ligätki nasot ama bulmakao ama rhoem ga vät iarhakt ama ruvek kärarhani i qaku ama qumärqumär ta ivakt iva ngärhi qumär ta bä va ama qumärqumär arhä släqyigleng ¹⁴ di nak pa ma

Krais aa biaska qä qumär aut snängaqa masirhat mamär. Bä va ut dräm i sa isiska vät a ut nämät ama rhäksärhäm bät ama lat kärangätni i ama mäñmäñini na ngät angät tpäs. Dä va mamär vät a ut iva ut tualat bä bä ma Ngämuqa ama ngätdäqäm ga. Ma Krais kärakni i sa qaku anga qävuini vät a qa di qa vodäm mes nävät ama Qloqäqa ama sok täm ga sage ma Ngämuqa.

¹⁵ Dä soknga qa di ama ruqa qäarakni i qa e mänguräp ma Ngämuqa dä ama ruvek. Bä qat tualat parhäm ama iaräs na ngät ama rharesbane ivakt iva iarhakt kärarhae i sa ma Ngämuqa qa mes ta va rhi rha iarhongäkt kärqärhong i ama sok täm irhong gärqärhong i sa qa mumänaris iva qä von da rhäm irhong. Iangärhäkt ama lat dinguna akni sa qa ñäp bä rhoqoräkt di sa qa rhäksasot a rha nämät ama vuirhong angät täksärhäm gärqärhongni i sa rha mualat nä irhong da ama narhoer ngät ama rharesbane angät käväläm angärha ron. ¹⁶ Nga rhoqoräkt i qale ama abuqit nage ama ruqa qäarakni iva qä ñäp kärqitni i it ngät tamän iva sävetka qä rha aa qärhong nasot aa tñäpki di mamär iva ut dräm i ngätki i sa iaqäkt ama ruqa qa ñäp dä nasot dä va irhäkt ama abuqit it ngät tualat.

¹⁷ Inguna irhäkt ama abuqit di it ngät tualat sokt toqoräkt i iaqäkt kärak i sa qa säm bä bit di sa qa ñäp dap kaku it ngä namualat toqoräkt i as kat däqäm.

¹⁸ Bä nga rhoqoräkt dä qäqi ama narhoer ngät ama rharesbane di sa ma Ngämuqa qa nasäng na ngät di qoki mamär iva qrir na ama biaska.

¹⁹ Inguna nga rhoqoräkt i ama muräkt asägängät asägängät moe di sa ma Moses ka märhamän bät a ngät särha ama ruvek moe dä qa rha ama bul-

makaoqäna ama rhoes dä ama memeqäna angät biaska ngä na ama rigi dä ama qurät ngät ama sip-sipkäna angät käseng näkt sävät ama ngämungäm angät ngärhäktka ama hisop bä qa vritne vät ama ilotka na ama abuk dä qosaqi qa vritne vät ama ruvek moe. ²⁰ Bä ma Moses kä qoar toqortäqyia, “Rhak täkt di ama biaska na ama rharesbane qarängätni i sa ma Ngämuqa qa rhäkne iva bä ba ngän.” ²¹ Bä qosaqi rhoqoräkt dä ma Moses ka vrit na ama biaska vät ama ansäspämgi ama me qi dä vät iarhongäkt moe qarqärhong i rhat tualat na ama lat na ama ansäs sage ma Ngämuqa nä irhong. ²² Bä ngätki i varhäm ama Muräkt di qorhäs iva iarhongäkt moe diva ama qumärqumär irhong nävät ama biaska dap ngakt bä qaku qrir na anga biaska dä va sirhäkt kaku anga qyiradeng ngä rhän sävät ama vuirhong.

²³ Bä äkt i mamär iva nävät ama vodämes diva rhi qumär iarhongäkt kärqärhong i ama iauski nä irhong de vät ivät kärqärhong i irhong doqor iarhongäkt tävuk da ama usäpki arha ron dap iarhongäkt maräkt da ama usäpki arha ron di mamär iva irhong ngä rhän i ama qumärqumär irhong nävät ama vodämes kärängätni i ama mär ngät masirhat pät ama vodämes angät tpäs kärängätni i rhit bodäm ngät iva varhäm ama Muräkt. ²⁴ Inguna ma Kraisi di qaku qa met säva ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs kärqosni i sa ama ruvek ta mualat na äs kärqos i nak kop ama iauski na äs sävät ama engätkinirhong dap kinak ka met säda ama usäpki arha ron maräkt divakt iva rhäkt di qat mair vä ma Ngämuqa aa qaranas iva bä ba ut.

25 Bä qosaqi qaku qa met sae ivakt iva vät ama qäväläm nasot a ne dä va qät bodäm mes toqor ama pris ama vit na qa bä ba ama Judaqäna qäarakni i qat dräm gat tet säva ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs pät ama qoeo asägäk asägäk moe na ama biaska qäarakni i qaku aa biaska maräkt. 26 Inguna ngakt bä vadi mai rhoqoräkt dä mamär iva vät ama qäväläm nasot a ne dä sa va qat don säda ama märänga aa ron mänasäng naimäk äkt i ama rharimini sa ama ivätki bä qia män bä sarhäkt. Dap kinak sa qa män bät ama dängdängini na ngät ama rhodäm gop masägos bä ba ama rhodäm moe nasot ivakt iva qä rhäksot na ama vuirhong nävät iomäkt i sa qa maräkt ka vodäm mes.

27 Dä sa ma Ngämuqa qa muräkt iva ama ruvek asägäk asägäk diva sävetka qä ñäp sokt masägos näkt nasot dä va ama matnävämmne ngä rhän bät a qa. 28 Bä äkt i ma Kraiss ka vodäm mes masägos ivakt iva qä rha ama rhäqäp na rha ama ruvek arha vuirhong nae. Bä va qa rhän bät aa unmem na äs aa mänmänäs di qaku ivakt iva qä rhäksot na ama vuirhong dap kinak pa qa rhumaiar iarhakt kärarhae i sa qale rha nani a qa i nani a rha masirhat iva rhi lu qa.

10

Ma Kraiss Aa Vodämes Kärangättni I Sa Qa Von Däm Ngät Masägos

1 Ama Muräkt di nak kaku ama mär qi ama iauski sävät ama mär irhong ama engäktkinirhong gärqärhongni iva irhong ngät dän bä äkt i qaku mamär vät a ngät iva ngät tualat sä iarhakt

kärrarhae i rhat tet sa glaqot nä ma Ngämuqa bä va rha rhän i sa mamär na rha nävät ama vodämes kärangätni i rhat dräm dit bon däm ngät pät ama qoeo moe nasot a ne. ² Ngakt bä vadi mai iangärhäkt ama vodämes di mamär vät a ngät iva ngät tualat toqoräkt di vadi mai as kaku rhit bon da ama vodämes inguna ama ruvek kärrarhani i rhi nänsäs sage ma Ngämuqa di vadi mai sa ama qumärqumär ta dä soknga va qaku rhat tu arhä snäng i as tat tualat na anga vuirhong. ³ Dap kinak iangärhäkt ama vodämes di ngärhit puk pät ama ruvek sävät ama vuirhong bät ama qoeo moe nasot a ne ⁴ inguna ama bulmakaoqäna ama gamoe dä ama memeqäna angät biaska di qaku mamär iva qä nata ama ruvek arha vuirhong nae.

⁵ Bä äkt i nga rhoqoräkt i sa qorhäs iva ma Kraisk rhän sämäni ama ivätki dä qa qoar toqortäqyia,

“Ainge di sa qaku nani a nge na anga vodämes dä anga vänbon
sokt di sa ngia rhäkmü na ama släqyige bä ba ngo.

⁶ Dä qaku märmär gem nge
nävät ama vänbon gärangätni i sa rhit päs ngät dä ama vänbon bät ama vuirhong angät tpäs.

⁷ Dä nasot dä ngua qoar i, ‘As ngi nari ngo gu Ngämuqa, sa ngua män ivakt iva nguat tualat na ama lat parhäm gi snängaqa qärangätni i ngät parhäm ama enge qärangätni i sa rha säm a ngät sävät a ngo va ama ilotka na ama abuk.’ ”

⁸ Narhoer dā qa qoar toqortäqyia, “Ainge di qaku nani a nge na anga vānbon ura anga vodāmes ura anga vānbon gārängätñi i sa rhit pās ngät ura anga vānbon bāt ama vuirhong angät tpās.” Iarhongäkt di rhit bon dām irhong barhām ma Ngāmuqa aa Muräkt nage ma Moses. ⁹ Dā nasot dā qa qoar i, “As ngi nari, sa ngua män ivakt iva nguāt tualat na ama lat parhām gi snāngaqa.” Ma Jisas kät ta ama narhoerām nae ivakt iva qa rhu ama unbam na ām māt ama narhoerām angät släqyās. ¹⁰ Ma Jisas ma Krai ka arñis na ut bā bā ma Ngāmuqa rhoqoräkt i qa met parhām ma Ngāmuqa aa snāngaqa bā qa voda aa släqyige masāgos bā ba ama rhodām moe nasot.

¹¹ Ama priskāna bā ba ama Judaqāna moe asägāk asägāk di sävetka qat mair sa aa lat pät ama qunäng moe. Bā vāt ama qävälām nasot a ne di qät bon da ama vodāmes kārängätñi i ama sägängät kārängät i qaku mamär vāt a ngät iva ngärhit ta ama vuirhong nae. ¹² Sökt di nga rhoqoräkt i ma Krai ka von da ama sägängät ama vodāmes pät ama vuirhong angät tpās kārängätñi i bā ba ama rhodām moe nasot dā qa muqun dā ma Ngāmuqa aa märmär ¹³ bā inamäk nävāt iomäkt ama qävälām dā sa qale qa e bā va rhoqoräkt bā dāngdāng iva ma Ngāmuqa qa rhualat sa aa ikkāna bā va rha rhän i ama laiqa na rha nanokt aa qariglem. ¹⁴ Nävāt iangärhäkt ama sägängät ama vodāmes di sa ma Krai ka mualat sa ama ruvek bā rha män i sa mamär na rha ma ama söktām iarhakt kārarhae i sa ma Ngāmuqa qā rharñis na rha iva rha rhän i ama ruvek kārarhani i nani a qa na rha rhoqoräkt.

15 Dä ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa qosaqi qat tamän särhäm ut sävät iarhongäkt i as narhoer di qä qoar toqortäqyia,

16 “Ma Engeska qä qoar i, ‘Rhangät täkt di ama rharesbane qärangätni iva ngua rhualat na ngät ngu na rha nasot iomäkt ama qäväläm.

Va ngua rhu gu muräkt da arha ron dä va ngu säm a ngät mät arhä snängaqa.’ ”

17 dap saqi as ka qoar i,

“Va rät pät a ngo mas na arha vuirhong dä qosaqi arha lat ama vu ngät.”

18 Nga rhoqoräkt i sa ma Ngämuqa qa qyiradeng nä sävetka aa vuirhong dä aa lat ama vu ngät dä va iaqäkt ama ruqa diva qaku qä natboda ama vodämes pät ama vuirhong angät tpäs.

Mamär Iva Ut Nanakt Maengätki Nä Ma Ngämuqa

19 Gua ruavek, dä soknga nävät ma Jisas aa biaska di mamär vät a ut iva ama qraräktä na ut i ut tet säva ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs ²⁰ näva ama iaräs na qa dä ama ngätdäqäm ga ama iska qärakni i sa ma Jisas ka rhar mät ka nanokt ut bä särhage na ama boiqi ama mor qi na aa släqyige.

21 Bä aiut di aurha moräs na qa ama pris daver ma Ngämuqa aa ruvek. ²² Bä äkt i mamär iva ut tet sa glaqot nä ma Ngämuqa sa ama engätki na qa ama snängaqa dä sa ama qatnanakt ama qrot

ngät mamär. Bä qosaqi va ut tet i sa ma Jisas ka vritne vät aut snängaqa bä isiska vät a ut nämät ama qänäskänes iva urhi rha ama rhäksärhäm dä aut släqyigleng di qa rhor vät igleng na ama rigi ama qumärqumär qi. ²³ Mamär iva ut sangar ma ama qrot na ama sameng bät aut katnanakt sävät ama märirhong iva irhong ngä rhän dap pa qale aurha anga snängaiom anga udiom inguna iaqäkt kärak i sa qa mumänaris pät a ut sävät irhong di sa mamär vät a ut iva ut nanakt na qa maengätki sä iarhongäkt moekt. ²⁴ Dä mamär iva ut tu ut snäng iva ut täranas na ne rhoqor mäniekt bä va aurha snäng bät arhani dä va ut tualat na ama mär ngät ama lat. ²⁵ Bä qale ngänit kyiradeng nä iomäkt iva väspästämne na ngän doqor arhani qärrarhani i qaku rhat dräm dat tualat toqoräkt. Dap kinak mamär iva urhit sämaqrot na ne masirhat bä masirhat mamär inguna sa ut dräm i ama qunäga qäarakni iva ma Krai ka rhän di sa qa e glaqot.

²⁶ Inguna ngakt bä as ut dräm ut tualat na ama vuirhong bä sa ut dräm i ut tualat na ama vuirhong nasot ama qäväläm gärqomni i sa ut ta ama mädräm sävät ama engätki di qoki as kaku qale anga vodämes pät ama vuirhong angät tpäs.

²⁷ Dap kinak mamär iva urhit len ma Ngämuqa aa matnävämne dä qosaqi va urhit len ama mor äs ama mudäbäs kärqosni i äs angät kärnaqi ama mor qi masirhat iosäkt ama mudäbäs kärqos iva äs ngärhi väs aa ikkäna. ²⁸ Aung gäarakni i sa qa qyiradeng nä ma Ngämuqa aa Muräkt nage ma Moses di rhat dräm di veng ga dap kaku anga lavuqi sävät a qa rhoqoräkt i ama udiom ura ama dävaung na rha ama ruvek ti sameng irhäm ga. ²⁹ Ngakt bä

aung di qaku qa qutdrir sage ma Ngämuqa aa emga qarakni i nävät a qa di sa ma Ngämuqa qa arñis nä iaqäkt ama ruqa bä ba nas dä iaqäkt di qaku qät kutdrir sävät ama biaska na ama rharesbane näkt ka märhamän mava na ama Qloqaqa na ama ñämsävätki dä ngu lu va ma Ngämuqa qä sangäm na qa rhoqor mäniekt? ³⁰ Sa nguna ut dräm iaqäkt karak i sa qa qoar toqortäqyia, “Aingo sa ama muvätki. Bä va aingo ngua rhuvät.” Dä qosaqi qä qoar i, “Ma Engeska va qa rhatnävämmne na aa ruvek.” ³¹ Mamär iva ngit len masirhat kre va akni nävät a ngän di ak na qa ama ruqa rhoqoräkt dä va arpus na qa sämät ma Ngämuqa ama ngätdäqäm ga aa rhäkt.

³² Mamär iva vuk pät a ngän sävät ama qunäng mudu i nga rhoqoräkt i sa qunäga vät a ngän sa ama engätki näkt nasot dä qale ngän da ama märän ama mor ngät angärha ron ³³ bä sai dä arhani rhat tamän mava na ngän dä rhi slava na ngän da ama ruvek arhä saqong bä sai dä ngänit ta ama märänga inguna nävät iomäkt i ngänät mair ge arhani ama ruvek kârarhani i sa qale rha da ama märänga aa ron doqor ngän. ³⁴ Aingän di angän lavuqi di sävät iarhakt kârarhae i qale rha va ama tpäskiarharhäng näkt ngänät dräm gale ngän sa ama bulap dap ngänit kyiradeng i näma dä ama ruvek tit ta angän gârhong inguna sa ngänät dräm i ngän maräkt di angän gârhong gârqârhongni i ama mär irhong masirhat târhong bono dä va qali lirhong basägos.

³⁵ Dä soknga qale ngän narhon na angän gatanakt ama grot ngät kârangätni iva ama rhitsek ama mor ngät ngä rhän sagem ngän nävät

a ngät. ³⁶ Inguna mamär iva qale ngän mauiu ma ama qrot ivakt iva nga rhoqoräkt i sa ngän mualat parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa dä va ngäni rha iarhongäkt kärqärhong i sa ma Ngämuqa qa mumänaris nä irhong bä ba ngän. ³⁷ Inguna ma Ngämuqa aa enge di ngät tamän doqortäqyia,

“As pät ama qäväläm ama qot äm
dä va iaqäkt kärak i qat dän diva qa rhän näkt
pa qaku qä natiläng.

³⁸ Sökt di iaqäkt kärak i sa qa män i ama rätkka na qa
dä gu saqong nävät aa qatnanakt diva qale
qa da ama iar ama sok täm ngät angärha ron
dap ngäkt bä va bok da aa qatnanakt nävät a
ngo
dä va qaku märmär gem ngo nävät a qa.”

³⁹ Sökt di ut di qaku ut nävät iarhakt kärarhae i
mämae vät a rha sa ama qatnanakt bä äkt iva ma
Ngämuqa qä slava na rha mas. Dap kinak aiut di ut
nävät kärarhani i sa rhat nanakt bä äkt iva qale lut
mamär da ama iar angärha ron.

11

Nävät Ama Qatnanakt

¹ Ama qatnanakt di iomäkt i sa ut dräm
maengätki iva iarhongäkt kärqärhong i sa ut
nanakt iva ma Ngämuqa qä von ut täm irhong diva
qoki irhong ngä rhän. Bä qosaqi ngät di rhom
däkt i sa ut dräm iva as iarhongäkt ngä rhän i näma
dä sa qaku aung ga lu irhong. ² Bä aurha ikkäna
mudu di sa märmär ge ma Ngämuqa nävät a rha
nävät a ngät.

³ Nāvāt ama qatnanakt di sa qunāga vāt a ut i sa ma Ngāmuqa qa sām ama ivātki qi na ama leqās dā ama usāpki na aa enge bā äkt i agirhong gārquārhongni i ut lu irhong di qaku qa mualat nā irhong na arhongni qārquārhongni i mamār vāt aung iva qā lu irhong.

⁴ Nāvāt ma Abel aa qatnanakt dā sa qa von da ama vodāmes sage ma Ngāmuqa qarangātni i sa mār gem ma Ngāmuqa nāvāt a ngāt masirhat pāt ma Kein aa vodāmes angāt tpās. Ma Ngāmuqa qa sek sā ma Abel i ama rāktka na qa dā ma Ngāmuqa aa saqong nāvāt iomākt i sa qa rha ma Abel aa vānbōn. Nāma dā äkt bā ma Abel qa ñāp sokt di as kat tamān inguna nāvāt aa qatnanakt.

⁵ Nāvāt ma Enok aa qatnanakt dā sa ma Ngāmuqa qa rha qa rhāvit ivakt iva qaku qā nañāp bā qaku mamār iva aung gā namān bāt a qa inguna sa ma Ngāmuqa qa rha qa. Nākt toqorākt i as kaku ma Ngāmuqa qa rha ma Enok dā qa sek sā qa i mārmar gem ga nāvāt a qa. ⁶ Bā qaku mamār vāt ma Ngāmuqa iva mārmar gem ga nāvāt iaqākt kārak i qaku aa anga qatnanakt inguna aung gārakni i nani a qa iva qat tet sa glaqot nā ma Ngāmuqa di vadi va mamār iva qat nanakt i ma Ngāmuqa di qa e bā qosāqi va qat nanakt i ma Ngāmuqa diva qāt bon da ama rhitsek bā bā iarhakt kārarhae i rhi siqut iva rhi rām a qa.

⁷ Bā ma Ngāmuqa qa rhon sāvāt ma Noa sāvāt arhongni qarquārhongni iva irhong ngā rhān gārquārhong i as kaku qa lu irhong. Bā äkt i qa nanakt nā ma Ngāmuqa dā sa qale qa sa ama qutdrir sagem ga bā ma Noa qa rhāk pāt ama mlauski ama mor qi ivakt iva qa rhumaiar na

aa qärhae. Nävät tom dächt dä ma Ngämuqa qa matnävämne na ama ruvek nämäni ama ivätki bä ma Noa qa män i ama räktka na qa dä ma Ngämuqa aa saqong. Ama ruqa di qat dän i ama räktka na qa di nävät ama qatnanakt.

⁸ Ma Abraham ga mualat parhäm ma Ngämuqa aa rhodröp bä ba qa bä nävät aa qatnanakt toqoräkt i ma Ngämuqa qa mes ka iva qa rhet na äkt i qale qa e dä qa met säva ama ivärhäs kärqosni iva qä rhal äs bä ba nas. Qa met dap kaku qat dräm äkt i sa qat tet iva sae. ⁹ Nävät aa qatnanakt dä sa qa met ivakt iva qale qa vä iaqyäkt ama ivätki na ama mumänaris i ama nañiska na qa e. Dä qat tas pa ama vät kärangätni i ngät toqor ama mämairväm ama me ngät kä nä na Aisak dä ma Jekop. In moe in nä ma Abraham di sa rha moe rha rha ama sägängät ama mumänaris. ¹⁰ Sa qa mualat toqoräkt dinguna qale qa nani aomni ama värhäm ama mor äm gärqomni i äm angärha ribit di ama qrot it kärqom i sa ma Ngämuqa qa rhäk pät a äm.

¹¹ Nävät ma Sara at katnanakt dä sa qia rha ama qrot iva qi sa i nämä dä sa qia met e na at koeo inguna sa qiat nanakt nä iaqäkt kärakni i sa qa mumänaris iva qa rhualat parhäm aa mumänaris ba qi. ¹² Dä soknga näva akni ama ruqa qärakni i sa ngäkt kre qorhäs iva qä ñäp dä sa ama rhäqöp na rha ama rhoes ta män gärarhani i arhä rhodäm di ngät toqor ama rhodäm sa ama qaeng mät ama leqäs bä qosaqi ngät toqor ama qunirhong bät ama qoan gärqärhongni i qaku mamär vät aung iva qä narhodäm nä irhong.

¹³ Rhärha rhäkt ama ruvek moekt di sa rha ñäp sa arhä qatnanakt dap kaku rha rha iarhongäkt

kärqärhong i sa ma Ngämuqa qa mumänaris nä irhong iva irhong ngä rhän. Sokt di sa rha lu iarhongäkt dä märmar gem da nävät irhong na gläius näkt tat dräm i rha di ama tmända dä ama nañista na rha mäni ama ivätki. ¹⁴ Ama ruvek kärarhani i rhat tamän doqoräkt di rhi sameng mamär i rhit ñäm nani aosni ama ivärhäs iva bä ba nas. ¹⁵ Vadi mai rhat tu arhä snäng sävät iosäkt ama ivärhäs kärqosni i sa rha met daqule läs dä mai mamär iva evär dä m da bä sae. ¹⁶ Dap ta di nak nani a rha na ama ivätki qarakti i ama mär qi masirhat pä t iaqyäkt ama ivätki at täväs akti qarakti i qali qi da ama usäpki arha ron. Dä soknga ma Ngämuqa di qaku aqlus pä t a qa iva rhat tes ka i arhä Ngämuqa na qa inguna sa qa rhäkmu na ama värhäm bä ba rha.

¹⁷ Bä nga rhoqoräkt i ma Ngämuqa qa siqut nä ma Abraham dä ma Abraham ga vodä ma Aisak sagem ga nävät aa qatnanakt. Bä ma Abraham gä rakni i sa qa rha ama mumänaris di sa qä nasäng iva qä voda aa sägäk aa emga sage ma Ngämuqa iva ama vodämes na qa. ¹⁸ Ma Aisak di iaqäkt kärak i sa ma Ngämuqa qa märhamän sävät a qa rhoqortäqya, “Iarhakt kärarhae iva arhani ama ruvek ti qoar i ainge ma Abraham ngia es na rha diva rhat dän nämäni ma Aisak aa enevaqi.” ¹⁹ Ma Abraham gat tu aa snäng i qäqi mamär vät ma Ngämuqa iva qa rhäranas nä ma Aisak nämät ama tñäpki bä rhoqoräkt dä mamär iva rhi qoar i ma Abraham di nak sa qa rha ma Aisak nämät ama tñäpki.

²⁰ Nävät ma Aisak aa qatnanakt dä qat nanakt iva ma Ngämuqa qä von ma Jekop dä ma Iso rha ama modämne. ²¹ Nga rhoqoräkt i sa qorhäs iva

ma Jekop kä ñäp di nävät aa qatnanakt dä qa an da aa uväs daver aa tlaqa aa uväski i qä nänsäs bä qa modämne nä ma Josep aa imiom ak dä ak. ²² Da aa iar angät tpäs di nävät aa qatnanakt dä ma Josep ka märhamän sävät ama qäväläm gärqomni iva ama Israelqäna rha rhet nae ma Isip bä qa rhodröp ta sävät aa släp.

²³ Bä nga rhoqoräkt i ma Moses aa nanäk kia sa qa dä nävät ain gatnanakt di aa mamäqiom in ngaip ka vät ama dävagukt ama eqoan inguna sa rha lu i iaqäkt ama qokokka di ama märqa na qa mamär dap kaku rhit len ama vitnaqa aa rhäkne.

²⁴ Bä nga rhoqoräkt i sa mor ma Moses dä nävät aa qatnanakt di qa mer tat tes ka i ma Farao aa imgi at toemga na qa. ²⁵ Qa lu i ama märäm gem ga iva rhi sangäm na qa qä nä ma Ngämuqa aa ruvek dap kaku ama märäm doqoräkt iva qät ta ama märmärgem da ama vuirhong angärha ron gärangättni i ngärhit lir täktäksot na ngät. ²⁶ Ma Moses kat tu aa snäng i ma Kraisa aa qluqi di qi di ama mämägän ama mor ngät masirhat ba qa vät ma Isip at mämägän angät tpäs inguna sa qale qa nani ama rhitsek iva as ngä rhän nasot.

²⁷ Bä nävät aa qatnanakt dä qa met nae ma Isip dap kaku qät len ama vitnaqa aa uraqi inguna qale ma Moses i qa rhoqor akni qarakni i sa qa lu iaqäkt kärak i qaku mamär vät aung iva qä lu qa.

²⁸ Näkt nävät aa qatnanakt dä ma Moses ka nasäng nä iomäkt iva as nasot diva rhat tes äm i ma Pasova bä qa mu ama biaska ivakt iva ama ensel qarakni iva qä veng ama narhoer ta ama rhoes ama gamoe nävät ama Isipkäna diva qaku qä narhök pät ama Israelqäna.

29 Bä nävät arhä qatnanakt dä ama Israelqäna rha mängaläkt särhage na ama namuqa ma Qurätka i ngäkt kre rhat tet pät ama qräk däm gi ama ivätki sokt di nga rhoqoräkt i ama Isipkäna rha siqut iva rha rhualat toqoräkt dä sa rha ñäp.

30 Bä nävät ama Israelqäna arhä qatnanakt dä arpus na ama värhäm ama mor äm ma Jeriko angät surige bä samäk nasot iomäkt i sa rhi nging däm ige vät ama ngärhäqyet da udiom ama qunäng.

31 Bä ama qavat ki ama evopki ma Rahap di nävät at katnanakt dä qaku qäbäs na qi qi nä iarhakt kärarhae i qaku rha met parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa dap ka sangäm na rha inguna sa qia ar sa ama qasesta na ama märmärgem.

32 Dä ngu lu va nguat tamän masirhat sae sävät ama qatnanakt toqor mäniekt? Ngua snanbät toqoräkt dinguna qaku anga qäväläm ama mor äm ba ngo ivakt iva nguat tamän sävät ma Gideon dä ma Barak dä ma Samson dä ma Jepta bä sävät ma Devit dä ma Samuel näkt ama vämginarha.

33 Iarhakt ama ruvek di nävät arhä qatnanakt dä rha män näva ama muräktpä m angät tpäs dä rha mualat na ama räkt ngät ama lat dä rha rha ama mumänaris dä rha väs mät ama laiongäna angärha väm ³⁴ dä qosaqi rha veng ama mudäbäs kärqosni i äs angät kärnaqi ama mor qi masirhat dä rha ang masirhat nämät arha ikkäna arha ulaqi arha sen dä ma Ngämuqa qa von da rha ama qrot toqoräkt i qaku arha anga qrot masirhat dä rha di ama qrotta na rha mamär da ama ulaqi arha ron dä rha män näva ama nañis ta ama ulaqimärharhärhäkt arhä väs bä iarhakt ta ang masirhat.

³⁵ Ama evop di sa rha rhäqäs ta arhä ñäpta nämät ama tñäpki. Bä qosaqi iarhakt ti na ama vämginarha di sa ama ruvek ta slava na arhä släqyigleng dap kaku arha qlak na nas iva rha rhuisiska vät a rha divakt iva mamär iva rha rhäranas bä va rhat däqäm da ama iar qärangätni i ama mär ngät masirhat angärha ron mugas nasot. ³⁶ Bä arhani nävät a rha di sa ama ruvek ta muma rha bä rha märänäs ta dä arhani nävät a rha di qäqi ama ruvek ta qop pät a rha na ama sengäna dä rha rhon na rha säva ama tpäskiarharhäng. ³⁷ Dap kosaqi arhani di ama ruvek ta rhumät na rha na ama dui dä rha rhodäkt mäni rha ma ama qävälam ama unbam dä rha veng da na ama ulaqi arha sen. Sa rhat tet tage rhage i rha mon mät ama sipsipkäna dä ama memeqäna angät ngädäng bä rha di ama tläkta na rha mamär bä qale rha da ama märän maos maos masirhat angärha ron näkt ama ruvek ti slava na rha. ³⁸ Iarhakt ama ruvek di ama mär ta masirhat pät arhani ama ruvek nämäni ama ivätki arhä väs. Bä sa mungsäs sa rha rhage rhage vät ama ivärhäs ama qräk dä bäs bä säda ama dam bä sämät ama uqup dä sämät ama qek pät ama ivätki.

³⁹ Bä näma dä sa ma Ngämuqa qa sek sä rhärha rhäkt moekt inguna nävät arhä qatnanakt sokt di qaku rha rha agirhong gärqärhongni i sa qa mumänaris iva irhong ngä rhän nasot. ⁴⁰ Qaku rha rha iarhongäkt inguna sa ma Ngämuqa qa muräkt na ani qärqäni i ama mär ini masirhat bä ba ut i qa muräkt iva iarhakt kärarhae i qale rha sañis na ut diva rha rhän i sa mamär na rha sokt pät ama qäväläm doqoräkt i qali lut ut na rha.

12

Ma Jisas Di Aut Katnanakt Angät Tarebäm Na Qa Bä Iaqäkt Kärak I Qat Tuirhir Täm Ngät Bä Va Sa Mamär Na Ngät

¹ Dä soknga da aurha iar angärha ron gärangätni i sa ma Ngämuqa qa mu ngät pa aut kamäs di mamär iva qali lut ma ama qrot i ngäkt kre i urhi ngang da ama ngagi arha ron bä mamär iva ut tu agirhong gärqärhongni i irhong ngät tusar na aurha tmerhäs tage ngä na ama vuirhong moe. Mamär iva ut tualat toqoräkt inguna ama guläñgi ama mor qi na ama ruvek toqor iarhakt kärarhae i sa arhä qatnanakt di sa rha ing däm ut bä rhat lu ut. ² Dap pa sokt kale aut saqong mäni ma Jisas kärakni i aut katnanakt angät tarebäm na qa bä qosaqi iaqäkt kärak i qat tuirhir täm ngät bä va sa mamär na ngät. Iaqäkt di sa qa mon säda ama märänga aa ron mäni ama sämänamuqa i qät kyiradeng na ama qluqi dap kat tu aa snäng sävät ama märmärgem gärangätni iva ngä rhän nasot kärangät i sa ma Ngämuqa qa mu ngät pa aa qamäs. Bä rhäkt di sa qat muqun dä ma Ngämuqa aa mämugunäs angärha märmär.

Qale Arusus Pät A Ngän

³ Ngän du angän snäng sävät ma Jisas kärakni i sa qale qa da ama märänga ama mor qa aa ron nage ama ruvek kärarhani i rhat tualat na ama vuirhong divakt iva qale arusus pät a ngän ura aeqokt ngän. ⁴ Da angäna ulaqi arha ron särhäm mes nämät ama vuirhong di qoki as kaku ngänät mair ma ama qrot särha ama vu ngät ama lat bä dängdäng i qrir na angän biaska. ⁵ Nga sa rät pät a ngän na ama

sämaqrot nage ma Ngämuqa va aa enge qärangätni i rhoqor qre i aa es na ngän i qat tamän särhäm ngän na ngät? Qat tamän doqortäqyia,

“Nguä emga, qale ngi natmu gi snäng i ma Engeska aa muräktäm ba nge di ama mäñmäñini na ngät

bä qosaqi qale arusus pät a nge rhoqoräkt i qär qur a nge sävät gia lat ama vu ngät.

⁶ Inguna ma Engeska qat dräm gat turäkt tä iaqäkt karak i aa snäng bät a qa

dä qä sangäm na ama rhoes moe asägäk asägäk kärarhani i qä rhar sä rha sagem mes.”

⁷ Mamär iva qale ngän mamär ma ama qrot dä ma Ngämuqa aa Muräktäm angärha ron. Qa di qat tualat sä ngän i aa es na ngän. Inguna ngu lu agi ama ngärhoemga qäarakni i qaku aa mamäk kat dräm gat turäkt täm ga? ⁸ Ngakt bä qaku ma Ngämuqa qat turäkt täm ngän doqor qa i qat dräm gat tualat toqoräkt bä ba aa es moe di sa ama nädarhängda na ngän dap kaku aa es na ngän maengätki. ⁹ Aomni sae di aut mamäkkäna qärarhani i rha nämäni ama ivätki qärarhae i sa rhat turäkt täm ut bä urhit kutdrir sagem da. Nga qaku ama märäm masirhat toqoräkt iva qali lut mamär vä ama Ngätmamäk na ama qloqaqa aa rem bä ut däqäm?

¹⁰ Inguna rha di sa rha muräkt täm ut sokt pät ama qot äm ama qäväläm barhäm ama lat kärangätni i ama märäm gem da sokt di ma Ngämuqa qat turäkt täm ut iva ama märäm bä ba ut

ivakt iva u rhän i ama qumärqumärta na ut toqor qa. ¹¹ Rhäkt di vät ama qäväläm moe di sa ma Ngämuqa qat turäkt täm ut dä urhi nari i aruan dap kaku mär gem ut. Sökt di as nasot dä va iangärhäkt ama lat diva ngärhi sa ama gavam na ama räkt ngät ama lat kārangätni i ngät dän sa ama bulap pät iarhakt kārarhae arha iar qārarhae i sa ma Ngämuqa qa su rha rhoqoräkt.

¹² Dä soknga mamär iva ngänit sek angän däkt kārangätni i sa arpus na ngät tämane dä va ngänit sämaqrot na angän guum gārangätni i qaku angärha anga qrot masirhat. ¹³ Dä va ngäni slaräkt na ama is nanokt angäna qar divakt iva agirhong gārqrhongni i ama väva rhäm irhong diva qaku irhong ngä namän i mava nä irhong mas dap kinak pa märäs pät irhong.

¹⁴ Mamär iva ngän dualat ma ama qrot nani ama bulap mänguräp mä ngän ngän na ama ruvek moe bä qosaqi va ngän dualat nani ama iar ama qumärqumär ngät kārangätni i ngakt bä va qaku qale aa iar toqoräkt dä va qaku sävetka qä nalu ma Engeska. ¹⁵ Ngänit lu mamär i varis aung nävät a ngän di qaku mamär vät a qa iva qä narha ma Ngämuqa aa ñämsävätki. Bä qosaqi va ngänit lu i vadi va qale vuk sa “anga snagut na anga snängaqa anga vu qa” mänguräp mä ngän bä qat dän sa anga märänga dä nävät a qa di ama rhäqäp na rha ama ruvek diva mava na rha. ¹⁶ Mamär iva qale aung gä namualat na anga lat na ama qavatka ura qat tualat na anga lat kārangätni i nävät a ngät di qaku anga qutdrir sage ma Ngämuqa rhoqor ma Iso qaräknä i qa voda aa vānbōn nani ama tmäs maqälak i iangärhäkt ama vānbōn gārangätni i mai

va ngät bä ba ama narhoer qa ama rhoemga. ¹⁷ Inguna sa ngänät dräm i nga nasot toqoräkt i nani a qa iva qä rha iangärhäkt ama modämne dä qaku aa mamäk ka von ga rhäm ngät. Dä ma Iso di qaku mamär vät a qa iva qa rhän bät aung anga iska iva qä qutsasorhane na aa lat näväm ga nämä dä äkt bä qät ñäm nani a qa na aa qoepka.

Ama Muräktpäm Gärangätni I Qaku Mamär Vät Aung Iva Qä Narhästäs A Ngät

¹⁸ Aingän di sa qaku ngän män sämäni ama damgi bä qaku ngän män bät iarhongäkt kärqärhong i sa mudu ama Israelqäna rha män bät irhong gärqärhong i irhong doqor ani qärqäni i ini ngät dang masirhat bä qosaqi sävät ama bängangit dä ama eqoeqi ama iläñ gi dä ama lauräm ¹⁹ dä ama biugal aa eguinga näkt sävät akni aa eguinga qärakni i aa enge ngä mualat sa ama ruvek kärarhani i rhat nari ngät bä rhit nok pät a qa iva qale qä natmärhamän bät anga enge savono sävät a rha. ²⁰ Inguna qaku mamär vät a rha iva mänadin bät a rha dap känäskänes ta masirhat sävät ama rhäkne qärangätni i sa ma Ngämuqa qa von da rhäm ngät kärangät i ngät tamän doqortäqya, “Ngakt bä qäqi ama släktka qät täk pät takt takt ama damgi diva ngäni rhumät na qa na ama dui.” ²¹ Ngätki i rhit len masirhat mamär nävät iarhongäkt kärqärhong i sa rha lu irhong bä qäqi ma Moses ka qoar i, “Sa värvar vät a ngo i ngut len.”

²² Dap kinak sa ngän män bä sämäni ama damgi ma Saion dä sävä ma Ngämuqa ama ngät däqäm ga aa värhäm ma Jerusalem gärqomni i sa qale

läm da ama usäpki arha ron bä sage ama en-selqäna qärrarhani i qaku mamär vät aung iva qä narhodäm na rha qärrarhae i sa västämne na rha sa ama märmärgem. ²³ Bä sa ngän män sage ma Ngämuqa aa narhoer ta aa es ama gamoe qärrarhani i sa västämne na rha qärrarhae i qale arhä ngärhep pa ama abuk da ama usäpki arha ron bä sage ma Ngämuqa qärrakni iva qa rhatnävämne na ama ruvek moe näkt sage ama räkt ta ama ruvek arhä qloqäqa qärrarhani i sa ma Ngämuqa qa mualat sä rha bä rha män i sa mamär na rha. ²⁴ Bä qosäqi ngän män sage ma Jisas kärakni i sa qale qa mänguräp ma Ngämuqa dä ama ruvek na ama iaräs na ngät ama rharesbane näkt sage ama biaska qärrakni i sa ma Jisas ka vrit na qa. Iaqäkt ma Jisas aa biaska di qat tamän bät ama enge qärangätäni i ama mär ngät masirhat mamär vät ma Abel aa biaska aa enge angät tpäs.

²⁵ Ngänit lu mamär i varis ngänit kyiradeng nä iaqäkt kärak i qat tamän inguna nga rhoqoräkt i qaku iarhakt ama ruvek ta ingis ma Ngämuqa aa rhäksärhäm mudu rhoqoräkt i qaku rha nari nämät iaqäkt kärak i qa rhon sävät a rha vät ivät dä va qaku mamär vät a ut iva ut naingis ma Ngämuqa aa rhäksärhäm gre va qaku ut nari nämät iaqäkt kärak i qät don sävät a ut näda ama usäpki arha ron. ²⁶ Vät iomäkt ama qäväläm imäk äkt dä aa eguinga qa rhästäs ama ivätki sokt di rhäkt di sa qa mumänaris toqortäqyia, “Va saqi as pa ngu rhästäs masägos di qaku sokt ama ivätki dap kosaqi ama usäpki.”

²⁷ Rhangät täkt ama enge i, “Va saqi as pa ngu rhästäs masägos” di ngärhir qur a ut i ma Ngämuqa

va qä rha iarhongäkt nae qärqärhong i mamär vät aung iva qä rhästäs irhong i qärqärhong i sa ma Ngämuqa qa säm irhong. Va qa rhualat toqoräkt divakt iva iarhongäkt kärqärhong iva qaku mamär vät aung iva qä rhästäs irhong diva as kali lirhong. ²⁸ Dä soknga mamär iva ut tes ama mär sage ma Ngämuqa inguna sa ut ta ama Muräktpäm gärangätni i qaku mamär vät aung iva qä narhästäs a ngät. Bä nga rhoqoräkt dä mamär iva urhi nänsäs sage ma Ngämuqa i ut tualat na ama räkt ngät ama lat sa ama qutdrir näkt pa qräk mät ut masirhat nävät aa lat ²⁹ inguna aut Ngämuqa di qa rhoqor ama mudäbäs kärqosni i äs ngärhit päš iarhongäkt moe.

13

Ama Vodämes Sage Ma Ngämuqa Qärangätni I Mämär Gem Ga Nävät A Ngät

¹ Mamär iva aingän ama qatnanaktpämda di vasägos dä va angäna snäng bät a ne.

² Dä va qale ngän det daqule ama lat kärangätni iva ngäni rhar sa ama nañista sagem mes inguna arhani rha mualat toqoräkt bä sa rha lu vät ama enselqäna sokt di qaku rhat dräm doqoräkt.

³ Mamär iva ngän du angän snäng sävät iarhakt kärarhae i qale rha va ama tpäskiarharhäng i rhoqor qre i qale ngän ngän na rha bä qosaqi va ngän du angän snäng sävät iarhakt kärarhae i ama ruvek ti slava na rha inguna ngän di qosaqi qale ngän mät ama släqyige.

⁴ Mamär iva ngänit lu ama ngärhaegurhini i ama märini mänguräp mä ngän moe dä mamär iva qale ngän naslava na ama ngärhaegurhini angät laiqa

inguna ma Ngämuqa va qa rhatnävämmne na ama ruvek kärarhani i rhat tualat na ama lat na ama qavotka rhi nä iarhakt kärarhae i rhi qavatnävätlägut.

⁵ Mamär iva angäna iar diva isiska vät a ngät nämät iomäkt i angäna snäng bät ama ligär dä mamär iva mamär sä ngän bät angän snängaqa nävät angän gärhong inguna sa ma Ngämuqa qa qoar toqortäqya,

“Va qoki qaku ngu namet daqule ngän dä qosaqi va qaku ngu naqyiradeng na ngän.”

⁶ Bä äkt i mamär vät a ut iva ama qraräkta na ut iva urhi qoar i,

“Ma Engeska di qarakni i qat dräm gat tatnärhäm ngo.

Bä va qaku ngu natlen.

Ngu lu va sirhäkt mamär vät ama ruvek iva rha rhualat na agi a lat sävät a ngo?”

⁷ Mamär iva ngän du angän snäng sävät angän narhoerta qärrarhani i sa rha sameng nä ma Ngämuqa aa enge bä ba ngän. Bä va ngän du angän snäng sävät ama gavam gärangätni i ngät dän nävät arha iar dap mamär iva angän gatnanakt diva qoki ngät toqor arhä qatnanakt.

⁸ Ma Jisas ma Krajs di qa rhoqor nas mudu bä rhäkt bä ma ama soktäm. ⁹ Mamär iva qale aung gä nartäm sä ngän nae na anga nañis ngät anga rhisu maos maos inguna ama märäm bä ba aut mungäsnäng diva ma Ngämuqa qät sämaqrot na ngät nävät aa ñämsävätki. Dap pa qaku ama

märäm grekt bä va urhi rha ama sämaqrot nävät ama muräkt sävät ama tmäs kärangätni i qaku ngät tatnärhä iarhakt kärarhae i rhat tet parhäm ngät. ¹⁰ Ut di sa aut laiqa na ama vodämes kärakni i qaku mamär vät iarhakt kärarhae i rhat tualat pa ama ansäspämgi ama me qi iva rhat täs nävät a qa.

¹¹ Rhat dräm dit päs ama släkt angärha släqyiglang dalek na ama ivärhäs kärqosni i ama Israelqäna rhat tas e qärqiglangni i angät biaska di ama pris ama vit na qa qat tet sä qa säva ama vit na äs ama qumärqumär äs mamär ama ivärhäs ivakt iva ama vodämes na qa. ¹² Bä qosaqi ma Jisas ka mon säda ama märänga aa ron dalek na ama värhäm* angärha tmongi ivakt iva qa rhualat sa ama ruvek bä va rha rhän i ama qumärqumärta na rha nävät aa biaska maräkt. ¹³ Dä soknga mamär iva ut tet sagem ga sä dalek nä iosäkt ama Israelqäna arha ivärhäs bä va ut na qa urhit ta aa qluqi. ¹⁴ Inguna rhe di sa qaku aurha anga värhäm gärqomni iva qale läm mauiu sokt di urhit ñäm nani aomni ama värhäm gärqomni iva äm ngä rhän mugas nasot.

¹⁵ Dä soknga mamär iva vasägos dä va urhit boda ama vodämes na ama ansäs sage ma Ngämuqa nävät ma Jisas i ama gavam iangärhäkt kärangät i ngät dän nämät aurha väm gärangätni i ngät tes aa ngärhipki. ¹⁶ Qale ngänit dong nämät ama lat iva ngän dualat na ama mär ngät ama lat ura va ngänit bon arhani nagem mes inguna ama vodämes toqoräkt di sa märmär ge ma Ngämuqa nävät a ngät.

* **13:12** ama värhäm Rhom däkt ama värhäm di ma Jerusalem.

17 Mamär iva ngänät nari nämät angän narho-
erta dä va qale ngän mamär va arha rem inguna
rha di rhit lu vät angäna iar inguna nasot di mamär
iva rhi sameng irhäm mes sage ma Ngämuqa sävät
arha lat. Mamär iva ngänit tares pät angän narho-
erta arha rhäng iva rhat tualat na arha lat sa ama
märmärgem dap kaku sa ama iräski inguna ngakt
bä sa ama iräski rhoqoräkt diva qaku ama märäm
gem ngän.

18 Bä va ngäni nän sävät a ut inguna sa ut dräm
mamär i qaku ut mualat na anga lat anga vu ngät
dap kinak nani a ut iva vasägos dä sokt ut tualat na
ama räkt ngät ama lat. 19 Ngu nän ngän ma ama
qrot masirhat iva ngäni nän ma Ngämuqa iva qä lir
qä evär däm ngo sagem ngän.

Ama Enge Na Ama Rhäsläp

20-21 Ma Ngämuqa qärakni i ama bulap angät
tarebäm na qa di sa qa märanas nämät ama tñäpki
na aurha Engeska ma Jisas kärakni i ama enges
ka ama ruqa iva qät lu vät ama sipsipkäna. Dä
rhäkt di mamär iva iaqäkt ma Ngämuqa qä rhäkmu
na ngän nä iarhongäkt moe qärqärhong i ama
mär irhong nävät ama biaska na ama rharesbane
qärangättni iva qale ngät ma ama soktäm. Mamär
iva qa rhualat toqoräkt ivakt iva mamär vät a ngän
iva ngän dualat parhäm aa snängaqa. Qat tualat
sä ut bä va ut tualat na ama lat kärangättni i ama
mär ngät da aa saqong nävät ma Jisas ma Kraiss.
Mamär iva urhi von da ama murhämeska sagem
ma Ngämuqa vasägos. Ngätki rhoqoräkt.

*Ama Enge Na Ama Märmärgem Ama Dängdängini
Na Ngät*

²² Gua ruavek, ngu nän ngän iva ngäni rha gua enge na ama sämaqrot inguna sa ngua sämbäm maqälak sävät a ngän.

²³ Mamär iva ngänät dräm i sa rha muisiska vät aurha ruaqa ma Timoti näva ama tpäskiarharhäng näkt ngakt bä va qä lir qa rhän dä va qä na ngo un dän sagem ngän.

²⁴ Ngut täk na ama märmärgem sage angän narhoerta moe rhi nä ma Ngämuqa aa ruvek moe.

Iarhakt kärarhae i rha nae näva ama ngärhäkta ma Itali di rhit täk na ama märmärgem sagem ngän.

²⁵ Mamär iva ama ñämsävätki nage ma Ngämuqa qali qi gem ngän moe.

Ama Iaräs Na Ngät Ama Rharesbane
The New Testament in the Ura Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Ura long Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ura

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 21 Feb 2024

2899d6f1-45c9-5492-bd93-58312ca32319